

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: B4131 Zemědělství
Studijní obor: Agropodnikání
Katedra: Katedra zootechnických věd
Vedoucí katedry: doc. Ing. Miroslav Maršálek, CSc.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
CHOV PLEMENE DUROC V ČR A VE SVĚTĚ

Vedoucí bakalářské práce: prof. Ing. Václav Matoušek, CSc.

Autor bakalářské práce: Lenka Chocholová

České Budějovice, 2015

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to - v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných zemědělskou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Podpis:

Poděkování:

Děkuji vedoucímu práce prof. Ing. Václavu Matouškovi, CSc. za jeho ochotu, odborné vedení a cenné rady při zpracování bakalářské práce.

Abstrakt

Cílem bakalářské práce bylo posoudit chov plemene duroc v České republice. Práce byla zaměřena na vývoj a změny v této populaci od roku 2000 do roku 2013. Dále byla zaměřena na vývoj reprodukční užitkovosti a vývoj produkčních znaků na základě zkoušek vlastní užitkovosti.

V práci je uveden vznik plemene duroc, jeho charakteristika, plemenný standart a chovný cíl. Dále je zde zpracován vývoj početních stavů, počtu vrhů, počtu narozených selat, počtu dochovaných selat v 21 dnech, délka mezidobí a ztráty selat v kontrole užitkovosti. V rámci zkoušek vlastní užitkovosti je zde zpracován vývoj průměrných denních přírůstků, podílu libového masa a výška tuku u prasniček a kanečků.

Klíčová slova: plemeno duroc, sele, prasnička, kaneček.

Abstract

The aim of this thesis was to evaluate the breeding of the Duroc breed in the Czech Republic. The thesis was focused on the development and changes in this population from 2000 to 2013. The thesis was also focused on reproductive performance and development of production traits based on the tests for individual performance.

The work includes the formation of the Duroc breed, its characteristics, breeding standard and breeding objective. There is also handled the number of inmates, the number of farrows and of piglets born, the number of surviving piglets in 21 days, farrow weight, the length of the interim and loss of piglets in the performance tests. In the tests for individual performance here is handled the development of the average daily gain, lean meat and fat number with gilts and male pigs.

Keywords: Duroc breed, piglet, gilt, boar.

Obsah

1 Úvod	8
2 Přehled literatury	9
2.1 Vývoj a historie plemene duroc	9
2.2 Popis plemene.....	10
2.3 Užitkové vlastnosti	11
2.4 Plemenný standard a chovný cíl	13
2.5 Výsledky plemene duroc.....	14
3 Vlastní práce.....	16
3.1 Početní stavy prasnic v kontrole užitkovosti v letech 2000 až 2013.....	16
3.2 Počet vrhů za rok v letech 2000 až 2013.....	17
3.3 Počet všech narozených selat ve vrhu v letech 2000 až 2013	18
3.4 Počet živě narozených selat ve vrhu v letech 2000 až 2013	19
3.5 Počet dochovaných selat v 21 dnech v letech 2000 až 2013	20
3.6 Hmotnost vrhu v letech 2000 až 2013	21
3.7 Délka mezidobí v letech 2000 až 2013.....	22
3.8 Ztráty selat v letech 2000 až 2013	23
3.9 Vlastní užitkovost – polní test	24
3.9.1 Počet testovaných prasniček v letech 2000 až 2013	24
3.9.2 Počet testovaných kanečků v letech 2000 až 2013.....	25
3.9.3 Průměrný denní přírůstek prasniček od narození do konce testu v letech 2000 až 2013	26
3.9.4 Průměrný denní přírůstek u kanečků od narození do konce testu v letech 2000 až 2013	27
3.9.5 Procentický podíl libového masa u prasniček v letech 2000 až 2013	28
3.9.6 Procentický podíl libového masa u kanečků v letech 2000 až 2013	29
3.9.7 Průměrná výška tuku u prasniček v letech 2000 až 2013	30
3.9.8 Průměrná výška tuku u kanečků v letech 2000 až 2013	31
4 Závěr.....	32
5 Seznam použité literatury	34
6 Přílohy	38

1 Úvod

Chov prasat v České republice a dalších zemích světa je významným agrárním odvětvím. Je nedílnou součástí chovu hospodářských zvířat. Jeho hlavním hospodářským účelem je produkce vepřového masa pro lidskou výživu. Vepřové maso zaujímá téměř 50 % celkové spotřeby masa u nás. Jeho spotřeba se v České republice pohybuje okolo 41 kg na osobu za rok. V Evropské unii je spotřeba vepřového masa na obyvatele za rok necelých 40 kg, což je méně než u nás.

Celková světová produkce vepřového masa se pohybuje na úrovni 88 milionu tun masa, to odpovídá počtu přibližně 1,2 miliardy zvířat. V současné době je největším chovatelem prasat Čína, která chová přes 50 % celosvětových stavů. Evropská unie chová asi 20 % a USA přibližně 12 % celosvětových stavů. Největšími Evropskými chovateli jsou Německo, Španělsko, Polsko, Rusko a Francie.

V České republice se početní stavy prasat v posledních letech snižovaly. Toto snižování stavů vedlo ke zrušení některých chovů. Zejména to byly chovy s nízkou rentabilitou výroby. V posledních dvou letech došlo k mírnému zvýšení početních stavů prasat u nás.

V České republice se plemena prasat člení podle plemenné činnosti na mateřská a otcovská. Mateřská plemena se vyznačují vynikajícími reprodukčními vlastnostmi a výbornou růstovou schopností při nízké spotřebě krmné směsi. Řadíme sem plemena české bílé ušlechtilé a česká landrase. Naopak otcovská plemena se vyznačují výbornou jatečnou hodnotou, tedy vysokým podílem svaloviny, velmi dobrou růstovou schopností a konverzí živin. Do této skupiny řadíme plemena duroc, hampshire, bílé otcovské, české výrazně masné, pietrain, belgická landrase a přeštické černostrakaté, které je zařazeno mezi genetický zdroj.

Cílem této práce bylo posoudit chov plemene duroc v České republice. Tato práce je zaměřena na vývoj a změny v této populaci od roku 2000 do roku 2013. Dále se zaměřuje na vývoj reprodukční užitkovosti a vývoj produkčních znaků na základě zkoušek vlastní užitkovosti.

2 Přehled literatury

2.1 Vývoj a historie plemene duroc

SAMBRAUS (2006) uvádí, že plemeno duroc vzniklo v USA a jeho původ bohužel není znám. Pravděpodobně se na jeho vzniku podílela červená prasata, která byla roku 1849 importována do Iowy (USA) z Guineje.

Nejrozšířenější plemeno v USA známe z dřívější doby pod názvem duroc – jersey. Uvádí se, že vzniklo z původních červených prasat křížením s červenými guinejskými prasaty dováženými z Afriky a s červenými prasaty španělskými a portugalskými. K jeho sjednocení došlo v roce 1882 zásluhou chovatelského sdružení (HOVORKA a kol., 1983).

MATOUŠEK (1979) umísťuje původ duroca na severovýchodní území USA, kde vzniklo asi roku 1960 kombinací dvou červených rázů. Ráz chovaný v New Jersey se původně nazýval červený jersey, zatímco ráz v New Yorku se označoval jako duroc. Proto bylo toto plemeno známo pod jménem duroc – jersey. Slovo jersey bylo později vynecháno, aby nedocházelo k záměně se skotem stejného jména a nyní je známo pod označením duroc.

Jméno duroc pochází od Issaca Frinka z Miltonu, který toto plemeno pokřtil podle známého úspěšného plnokrevného hřebce, jehož majitelem byl Kelsey z Floridy, od něhož Frink koupil roku 1823 pár červených prasat. Jméno duroc – jersey vzniklo kombinací jmen prasat jersey red a duroc. Název duroc se používá od roku 1940 (MATOUŠEK, 1979).

Prasata jersey red byla rychlého růstu s početnými vrhy a naproti tomu prasata duroc byla sice také velká, ale již harmoničtější a jemnější (MATOUŠEK, 1979).

Podle MATOUŠKA (1979) vzniklo plemeno duroc – jersey z původních prasat velkého rámce a plemene tamworth.

Podle MATOUŠKA (1979) vznikl duroc křížením několika červených rázů prasat, zejména jerseykého pocházejícího z New Jersey a durockých červených prasat pocházejících z New Yorku. Někteří chovatelé v USA přikřížili k těmto prasatům v menší míře i cenné vlastnosti tamworského plemene. První chovatelská

společnost vznikla v roce 1883. Uvádějí, že nejrozšířenější je cihlově červený odstín barvy. Chovatelé si cení klidný temperament, odolnost a dobromyslnost.

2.2 Popis plemene

STUPKA, ŠPRYSL a ČÍTEK (2009) uvádí, že plemeno duroc je masného užitkového typu s podtypem americkým. Představitelé tohoto podtypu jsou plemena duroc a hampshire, vyznačující se velkým tělesným rámcem, středně dlouhým, válcovitým, v zádi mírně sraženým trupem. Končetiny jsou pevné, suché, u zadních končetin se vyskytuje strmější postoj svědčící o pevné konstituci. Zmasilost těchto prasat není tak výrazná v porovnání s podtypem belgickým, nicméně kvalita masa je vynikající. Prasata jsou vhodná do tvrdších podmínek chovů, nevykazují náchylnost ke stresům.

Durocké plemeno je velkého rámce, červeně zbarvené, přičemž je možno nalézt prasata zlatožlutá až tmavě červená (ŠILER, 1972).

Barva plemene se vyskytuje od žluté po tmavě hnědou. Nejčastější je rezavé zbarvení. Vyskytuje se i kadeřavost štětín. Ty jsou husté a tvrdé. Pigmentace rypáku, špárků a pašpárků je černá, jak je vidět na **obrázku 1: Kanec duroc** (STUPKA, ŠPRYSL a ČÍTEK, 2009).

SAMBRAUS (2006) uvádí, že pigmentace poskytuje dobrou ochranu proti přímému slunečnímu záření.

Duroc má poloklapouché uši. Prasata mají krátkou, lehkou, jemně prosedlanou hlavu, plynule navazující na dobře osvalený, delší krk. Hrud' je středně dlouhá, s mírně klenutými žebry, trup je kratší, válcovitý, klenutý až kapří, dostatečně široký, dobře zmasilý s pevně přitaženými a osvalenými plecemi. Zád' plynule navazuje na bedra, bývá mírně sražená. Kýty jsou dobře osvalené, končetiny vysoké, suché, pevné, u zadních je povolen strmý postoj (STUPKA, ŠPRYSL a ČÍTEK, 2009).

Výška v kohoutku u kanců je 90 cm a u prasnic 82 cm. Hmotnost kanců je 350 kg a prasnic 300 kg (SAMBRAUS, 2006).

Obrázek 1: Kanec duroc (<http://www.jhyb.cz/Default.aspx>).

2.3 Užitkové vlastnosti

PULKRÁBEK a kol. (2005) uvádí, že prasata plemene duroc jsou v ČR používána jako otcovské plemeno. Šlechtění otcovských plemen je orientováno na:

- výbornou jatečnou hodnotu (charakterizovanou vysokým podílem libového masa v jatečné půlce),
- velmi dobrou růstovou schopnost a konverzi živin,
- přeměřenou reprodukční schopnost,
- dobré zdraví a pevnou konstituci,
- střední až velký tělesný rámec,
- dobrý fundament (utváření a funkčnost končetin),
- vhodnost kanců pro inseminaci.

Duroc je plemeno vyhraněného masného typu, dovezeného k nám z USA poprvé v roce 1972. Toto plemeno se vyznačuje vedle velmi dobré masné užitkovosti i dobrými reprodukčními a výkrmovými vlastnostmi. Velmi cenná pro průmyslovou velkovýrobu je jeho konstituční tvrdost a klidný temperament (HOVORKA a kol., 1983).

Plemeno duroc podle ŠTIKOVÉ (1986) nedosahuje tak vynikajícího osvalení, jakým se vyznačuje belgická landrase. Přibližuje se mu plně svou růstovou schopností a spotřebou krmiva na 1 kg přírůstku. Cennou vlastností je jeho relativní

konstituční tvrdost. Tyto vlastnosti prasat plemene duroc předurčují pro jejich přímé využití v otcovské pozici v diskontinuitních řadách křížení pro produkci finálních hybridů.

Diskontinuální metody plemenitby jsou založené na dvojliniovém a víceliniovém, respektive víceplemenném křížení (HOVORKA, SIDOR a SMÍŠEK, 1987).

Duroc vykazuje dobrou reprodukční užitkovost, intenzitu růstu do vyšších hmotností (nad 110 kg) a dobrou jatečnou hodnotu, jejímž specifíkem je výborná kvalita masa, vysoký podíl intramuskulárního tuku a téměř nulový výskyt PSE masa. Plemeno duroc je stresu odolné, jeho pevná konstituce odpovídá konstituci divokých prasat. Je klidného temperamentu (STUPKA, ŠPRYSL a ČÍTEK, 2009).

Největší devizou duroca je velká tvrdost a odolnost. Zároveň má velmi kvalitní maso s dobrým obsahem intramuskulárního tuku a jemnými svalovými vlákny – znaky kvality masa však dosud nejsou u nás nijak ekonomicky ohodnoceny (SVAZ CHOVATELŮ PRASAT, 2012).

Díky tvrdosti je dosahováno velmi nízkých ztrát, což kompenzuje mírně horší přírůstek u tohoto plemene (SVAZ CHOVATELŮ PRASAT, 2012).

Potomci po kancích plemene duroc nabízejí stabilní užitkovost na úrovni přinejmenším 820 g/den a zmasilost 57 %. Konverze krmiva na úrovni 2,8 kg (SVAZ CHOVATELŮ PRASAT, 2012).

V zemích s nižší porážkovou hmotností prasat je úspěšně používán kanec duroc. V tomto případě je možné docílit vyššího denního přírůstku, lepší kvality masa a vysokého podílu libové masa, protože nárůst tvorby tuku začíná u potomků duroc dříve než u potomků kanců pietrain. V Dánsku dosahují nejlepších výsledků s kancem duroc (WÄHNER, 2002).

Prasata se vyznačují výbornou růstovou schopností. Prasnice mají vynikající plodnost (10 - 12 selat ve vrhu) a mléčnost (MATOUŠEK, 1979).

Plodnost je schopnost prasnice produkovat určitý počet selat ve vrhu. Je posuzována podle počtu narozených selat živých i mrtvých. S nadprůměrným počtem selat ve vrhu klesá jejich průměrná hmotnost a v důsledku toho dochází k vysokým ztrátám během odchovu (PULKRÁBEK a kol., 2005).

Délka mezidobí, tedy doba od porodu k dalšímu porodu vyjádřená ve dnech, je jedním ze základních kritérií reprodukční výkonnosti prasnice. Délka mezidobí určuje počet vrhů na 1 prasnici za rok. Za optimální délku mezidobí v současných výrobních podmínkách lze považovat interval 152 dnů, což představuje dosažení 2,4 vrhu na prasnici a rok (STUPKA, ŠPRYSL a ČÍTEK, 2009).

Mléčností u prasnic rozumíme schopnost tvořit a vylučovat mléko pro výživu selat. Je to významná užitková vlastnost, na které závisí růst selat po narození, tedy jejich následná kvalita. Zootechnicky je mléčnost vyjádřena hmotností vrhu ve 21 dnech věku selat (STUPKA, ŠPRYSL a ČÍTEK, 2009).

Prasnice plemen duroc jsou velmi dobrými matkami s dostatkem mléka. Prasata dobře využívají krmiva, mají velmi uspokojivou intenzitu růstu a dobrou jatečnou hodnotu (ŠILER, 1972).

2.4 Plemenný standard a chovný cíl

Chovný cíl vyjadřuje, čeho se má zušlechťováním dosáhnout. Týká se především užitkových a plemenných vlastností. Chovný cíl se může podstatně lišit od současného stavu (HOVORKA, SIDOR a SMÍŠEK, 1987).

Standard vyjadřuje současné požadavky na chovná zvířata, které jsou zakotveny ve směrnících pro hodnocení tvarových a užitkových vlastností prasat. Standard se postupně upravuje ve směru vytyčeného chovného cíle (HOVORKA, SIDOR a SMÍŠEK, 1987).

Plemenný standard: Prasata plemene duroc jsou v ČR používána jako otcovské plemeno. Vyznačují se středním až větším rámcem, velmi pevnou (tvrdou) konstitucí, kompaktní tělesnou stavbou, přiměřeně mohutnou a pevnou kostrou. Výrazným plemenným znakem je plášťově červené-rezavé zbarvení s širokou škálou odstínů. Ucho je přiměřeně dlouhé, poloklopené. Masný užitkový typ musí být ve všech nejdůležitějších masných partiích výrazně vyjádřen. Kvalita masa je velmi dobrá (SVAZ CHOVA TELŮ PRASAT, 2010).

Vedle masné užitkovosti se vyznačují i velmi dobrou růstovou intenzitou při dobré konverzi živin (SVAZ CHOVA TELŮ PRASAT, 2010).

Podle SVAZU CHOVATELŮ PRASAT (2010) je šlechtitelský cíl platný do roku 2020 pro plemeno duroc stanoven na:

- přírůstek v unifikovaném testu vlastní užitkovosti 1200 g,
- přírůstek od narození do testu 450 g,
- podíl libového masa (FOM) 58 – 60 %.

Chovným cílem plemene duroc platným do roku 2010 podle STUPKY, ŠPRYSLA a ČÍTKA (2009) je:

- 1100 g průměrný denní přírůstek v testu vlastní užitkovosti,
- do 2,4 kg spotřeba kompletní krmné směsi na 1 kg přírůstku,
- 58 – 60 % svaloviny,
- 1,5 % intramuskulárního tuku.

2.5 Výsledky plemene duroc

Plemeno duroc se uplatňuje v pozici C, jak v čistokrevné formě, tak i při tvorbě hybridních kanců (STUPKA, ŠPRYSL a ČÍTEK, 2009).

Při sledování kříženců BL x D (belgická landrase x duroc) byl zjištěn významný rozdíl ve spotřebě krmiva na 1 kg přírůstku ve prospěch prasniček, přičemž zůstala zachována průkazně lepší struktura jatečného těla. Přírůstek byl u vepříků příznivější o 25 g na kus a den, rozdíl v konverzi krmiva nebyl statisticky významný a rozdíl v podílu hlavních masitých částí (HMČ) byl 2,1 % ve prospěch prasniček. Tato diference sice není statisticky průkazná, ale při absolutním vyjádření činil rozdíl 2,50 kg HMČ z každé prasničky navíc. To znamená značný ekonomický přínos. Rozdíl v zastoupení tučných částí byl 1,50 kg ve prospěch vepříků (VANĚK, 2003).

Kanec plemene duroc akciové společnosti ZP Otice. Celkovou plemennou hodnotou je řazen do 5 % nejlepších zvířat daného plemene v České republice, procento libového masa dosáhl v ultrazvukovém měření 63,6 %, s výškou hřbetního tuku 6,5 mm a celoživotním přírůstkem 694 g denně (RYTINA, 2003).

Kaneček plemene duroc s číslem 4350375 z nukleového šlechtitelského chovu Dolní Životice měl průměrný denní přírůstek od narození 720 g (v testu 1147 g), výška hřbetního tuku 6,0 mm a podíl libového masa 65,8 %. Byl hodnocen

jako typický představitel plemenného typu. Jeho užitkový typ byl charakterizován dobrou délkou středotrupí, včetně dobré mechaniky končetin (JEDLIČKA, 2005).

Vlastní užitkovost plemenného kanečka číslo 6331085 plemene duroc byla na úrovni průměrného denního přírůstku 690 g (v testu 1028 g), výšky tuku 5,4 mm a podílu libového masa 67,1 % (JEDLIČKA, 2007).

Plemeník HAI 35 měl hodnoty vlastní užitkovosti na úrovni 786 g přírůstek (1016 g v testu), podíl libového masa 66,9 % a výšku tuku 4,6 mm (JEDLIČKA, 2007).

Kaneček plemene duroc z nukleového šlechtitelského chovu Radim dosahoval 686 g denního přírůstku (955 g v testu) při 65,8 % podílu libového masa. Kaneček měl pevnou konstituci, vynikající zmasilost v hlavních tělesných partiích a korektní končetiny (JEDLIČKA, 2010).

Kanec plemene duroc Druid-67 byl v hodnotách vlastní užitkovosti na úrovni 760 g přírůstku od narození (1114 g v testu) a 66,7 % libového masa a svou celkovou plemennou hodnotou patří do 15 % nejlepších plemenů v populaci (JEDLIČKA, 2010).

Z Francie dovezený durocký kaneček je velmi dobrý představitel plemene s výborným rámcem, velmi dobrým nasazením masa ve všech hlavních partiích, korektními končetinami a excelentní kapacitou varlat. Vlastní užitkovost kanečka byla na úrovni 669 g přírůstku od narození (891 g v testu) s výškou hřbetního tuku 6,9 mm a podílem libového masa 64,6 % (JEDLIČKA, 2011).

Společnost SELMA, a.s. zařazuje do C pozice dánskou linii duroca, která se podepsala nejen pod navýšení počtu živě narozených a odchovaných selat ve vrhu, ale i pod jejich vyšší přírůstky. Výsledky ve výkrmu dosahují průměrných přírůstků kolem 800 g na kus a den. Podíl libového masa je průměrně 57,6 %. Konverze krmiva odpovídá 2,8 až 2,88 kg (JEDLIČKA, 2012).

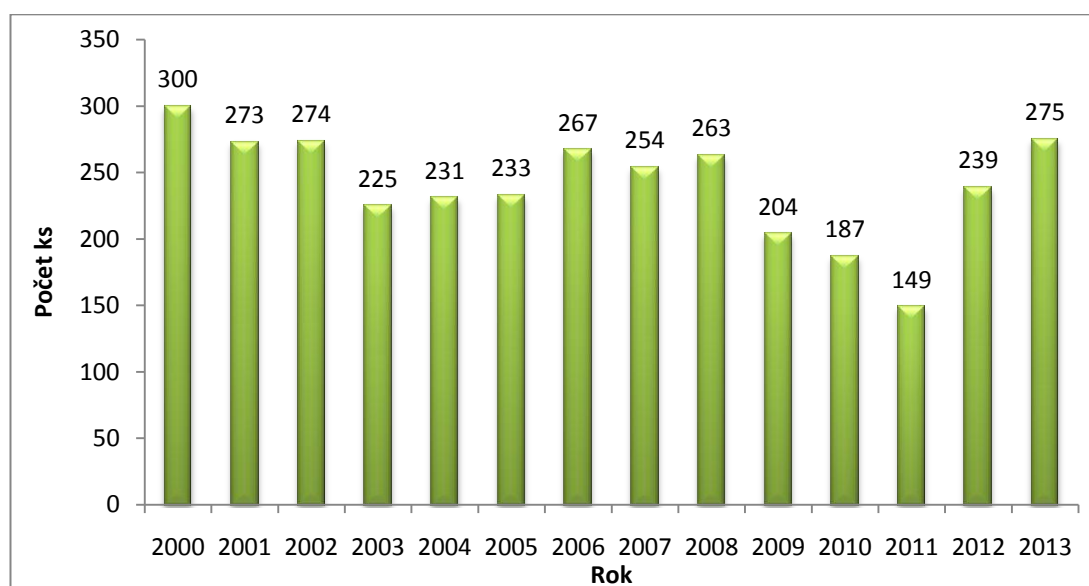
Kaneček Cowboy-44 plemene duroc dosahoval vynikajícího přírůstku odpovídajícímu dennímu průměru 838 g (1292 g v testu) a nadprůměrný podíl libového masa 67,8 % (JEDLIČKA, 2012).

3 Vlastní práce

3.1 Početní stavy prasnic v kontrole užítkovosti v letech 2000 až 2013

Početní stavy prasnic v kontrole užítkovosti v průběhu sledovaného období kolísaly. U početního stavu od roku 2000 do roku 2003 byl zaznamenán mírný pokles. V roce 2000 bylo v kontrole užítkovosti zapsáno 300 kusů prasnic, což bylo nejvíce za celé sledované období. V roce 2001 bylo o 27 prasnic méně, tedy 273 kusů. Počet prasnic byl v roce 2002 zvýšen na 274 kusů, ale v roce 2003 došlo opět k poklesu počtu prasnic v kontrole užítkovosti na 225 kusů. Od roku 2004 do roku 2006 byl počet kontrolovaných prasnic zvýšen o 42 kusů. V roce 2004 bylo kontrolováno 231 prasnic, v roce 2005 233 prasnic a v roce 2006 267 prasnic. V roce 2007 byl stav snížen na 254 kusů, ale v roce 2008 opět navýšen na 263 kusů prasnic. V letech 2009 až 2011 byl zaznamenán v kontrole užítkovosti velký úbytek prasnic, a to celkem o 114 kusů méně. V roce 2009 bylo kontrolováno 204 prasnic a v roce 2010 187 prasnic. Nejméně kontrolovaných prasnic za celé sledované období bylo zaznamenáno v roce 2011, a to 149 kusů. V roce 2012 byl nárůst počtu prasnic 90 kusů, tedy 239 prasnic. O dalších 36 kusů byl navýšen počet kontrolovaných prasnic v roce 2013. Na konci sledovaného období bylo v kontrole užítkovosti 275 kusů prasnic. Meziroční stavy prasnic v kontrole užítkovosti jsou znázorněny v grafu 1: Vývoj početních stavů prasnic v kusech v kontrole užítkovosti v letech 2000 až 2013.

Graf 1: Vývoj početních stavů prasnic v kusech v kontrole užítkovosti v letech 2000 až 2013

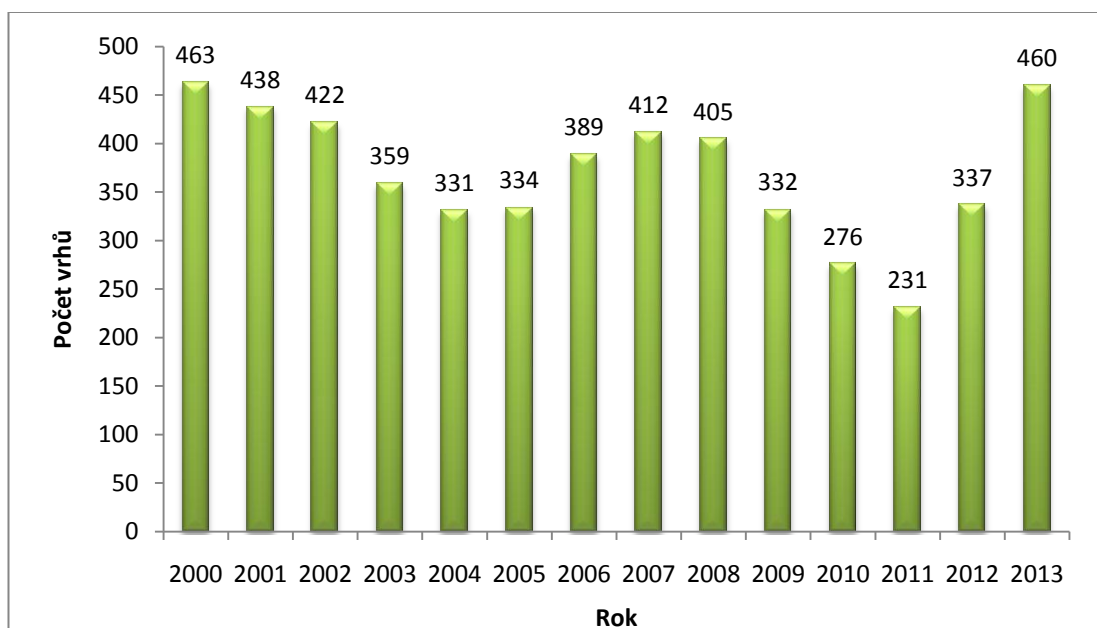

3.2 Počet vrhů za rok v letech 2000 až 2013

Celkové počty vrhů jsou závislé na počtu prasníc zařazených do kontroly užitečnosti a také na délce mezidobí. Od roku 2000 do roku 2004 docházelo v kontrole užitečnosti ke snižování celkového počtu vrhů u prasníc. Od roku 2005 do roku 2007 byly počty vrhů zvyšovány, ale od roku 2008 do roku 2011 byl počet vrhů výrazně snížen. V letech 2012 a 2013 byl opět zaznamenán nárůst celkového počtu vrhů, což je patrné z **grafu 2: Celkový počet vrhů za rok v letech 2000 až 2013**.

V roce 2000 byl celkový počet vrhů 463, což bylo nejvíce za celé sledované období. V roce 2001 byl počet vrhů snížen o 25, tedy na 438 vrhů, v roce 2002 na 422 vrhů. V roce 2003 byl opět snížen o 63, tedy na 359 vrhů. V roce 2004 bylo zaznamenáno 331 vrhů. V dalších letech došlo k nárůstu počtu vrhů v kontrole užitečnosti, a to na 334 v roce 2005, na 389 v roce 2006 a v roce 2008 o 23 vrhů více, tedy na 412 vrhů. V roce 2008 byl opět snížen počet vrhů na 405, v roce 2009 na 332, v roce 2010 na 276 a v roce 2011 až na 231 vrhů za rok, to znamenalo celkový úbytek 181 vrhů za 4 roky. V roce 2011 bylo nejméně vrhů za celé sledované období. V roce 2012 byl počet vrhů zvýšen o 106, a to na 337 vrhů, a v roce 2013 přibylo 123 vrhů, tedy 460 vrhů za rok. Počty vrhů na jednu prasnici se pohybovaly od 1,4 do 1,6 vrhů za rok. Nejvyššího počtu vrhů na jednu prasnici za rok bylo dosaženo v roce 2013, 1,7 vrhu, což bylo o 0,7 vrhu méně, než je stanoveno při optimální délce mezidobí.

Graf 2: Celkový počet vrhů za rok v letech 2000 až 2013

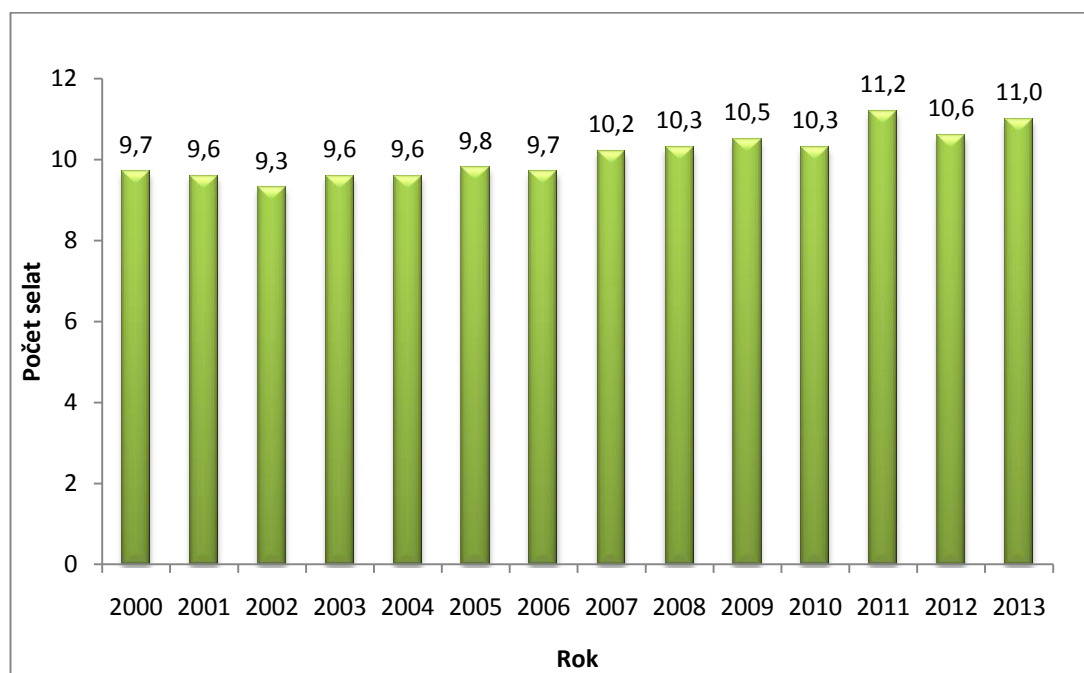

3.3 Počet všech narozených selat ve vrhu v letech 2000 až 2013

Počet všech narozených selat v letech 2000 až 2013 se s drobnými výkyvy zvyšoval. Ve sledovaném období se počet narozených selat pohyboval v rozmezí od 9,3 do 11,2 selat na 1 vrh. Průměrný počet narozených selat na 1 vrh ve sledovaném období byl 9,4 kusů.

V roce 2000 bylo narozeno 9,7 selat na 1 vrh. V následujících dvou letech došlo k úbytku narozených selat, a to v roce 2001 na 9,6 selat na 1 vrh a v roce 2002 na 9,3, což bylo nejméně za celé sledované období. V letech 2003 a 2004 byl zjištěn shodný počet narozených selat – 9,6 kusů. V roce 2005 byl počet navýšen o 0,1, tedy na 9,8 narozených selat. Pokles na 9,7 byl zaznamenán v roce 2006. V roce 2007 byla překročena hranice 10 selat, která činila 10,2 selat ve vrhu. Zvýšení na 10,3 selat ve vrhu bylo dosaženo v roce 2008 a na 10,5 selat ve vrhu v roce 2009. V roce 2010 poklesl počet narozených selat ve vrhu na 10,3. Nejvyšší počet selat ve vrhu za sledované období byl v roce 2011, který činil 11,2 selat ve vrhu. V roce 2012 došlo k výraznému poklesu na 10,6 selat ve vrhu. V posledním sledovaném roce 2013 bylo 11,0 selat ve vrhu. Vývoj počtu selat ve vrhu je znázorněn v **grafu 3: Počet všech narozených selat ve vrhu v kusech v letech 2000 až 2013.**

Graf 3: Počet všech narozených selat ve vrhu v kusech v letech 2000 až 2013

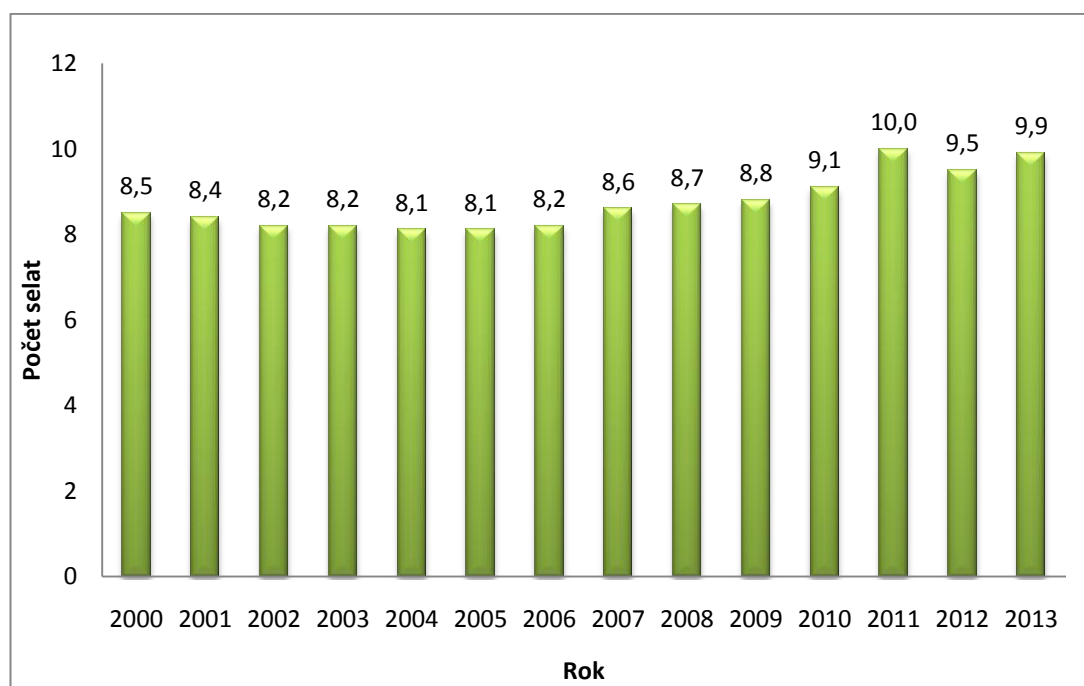

3.4 Počet živě narozených selat ve vrhu v letech 2000 až 2013

Počet živě narozených selat ve vrhu v letech 2000 až 2013 byl zjištěn v rozmezí 8,5 až 10,0 selat na 1 vrh. Průměrný počet živě narozených selat za sledované období byl 8,7 selat.

V roce 2000 bylo v kontrole užitkovosti narozeno 8,5 živých selat na 1 vrh. Od roku 2001 do roku 2005 byl počet narozených selat mírně snižován. V roce 2001 bylo 8,4 živě narozených selat a v letech 2002 a 2003 byla hodnota stejná – 8,2 živě narozených selat. V letech 2004 a 2005 bylo narozeno živě 8,1 selat ve vrhu. V těchto dvou letech bylo nejméně živě narozených selat za celé období. V roce 2006 bylo zaznamenáno zvýšení na 8,2 živě narozených selat. Dále se počet živě narozených selat mírně zvyšoval o jednu desetinu z hodnoty 8,6, která byla v roce 2007. V roce 2008 to bylo 8,7 a v roce 2009 8,8 živě narozených selat ve vrhu. V roce 2010 došlo ke zvýšení počtu živě narozených selat na 9,1 a v roce 2011 byl počet zvýšen až na 10,0. V roce 2012 byl snížen počet živě narozených selat na 9,5. V posledním sledovaném roce 2013 bylo v kontrole užitkovosti zaznamenáno 9,9 živě narozených selat na 1 vrh. Postupný vývoj počtu živě narozených selat je znázorněn v **grafu 4: Počet selat ve vrhu živě narozených v kusech v letech 2000 až 2013**.

Graf 4: Počet selat ve vrhu živě narozených v kusech v letech 2000 až 2013

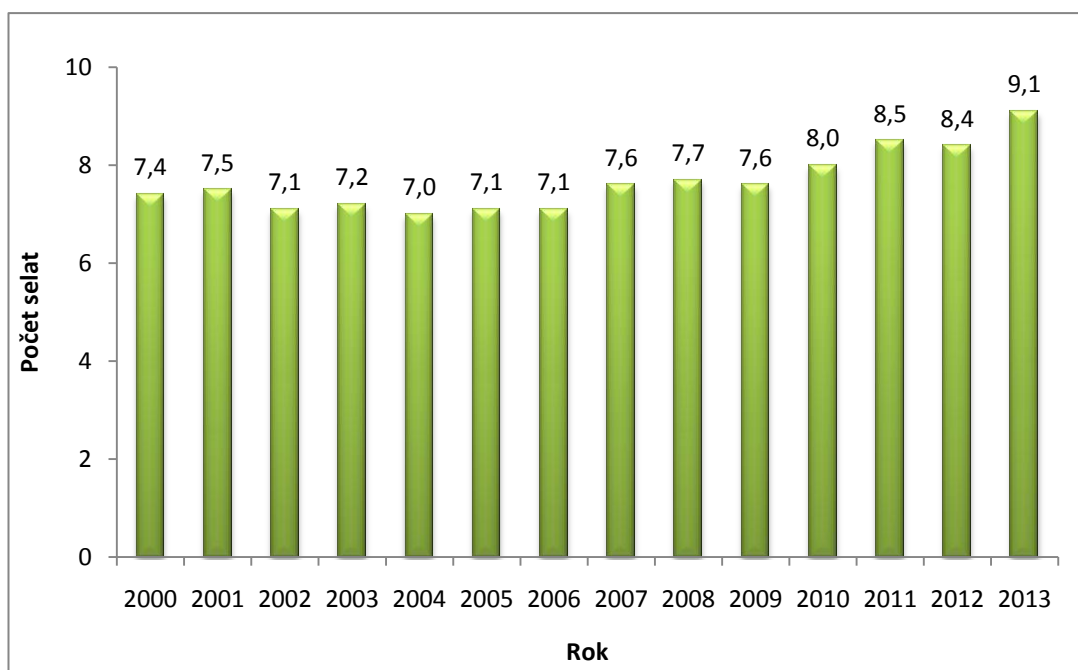

3.5 Počet dochovaných selat v 21 dnech v letech 2000 až 2013

Počet dochovaných selat v 21 dnech je určován na jeden vrh. Od roku 2000 do roku 2013 se pohyboval počet dochovaných selat od 7,0 do 9,1 selat, což bylo závislé na počtu živě narozených selat v 1 vrhu.

V roce 2000 bylo dochováno v 21 dnech 7,4 selat. O jednu desetinu byl zvýšen počet v roce 2001, a to na 7,5 selat. Od roku 2002 do roku 2006 byl zaznamenán kolísající počet dochovaných selat v rozmezí 7,0 až 7,2 selat. V letech 2002, 2005 a 2006 bylo dochováno 7,1 selat. Nejméně selat za celé sledované období bylo zjištěno v roce 2004, kdy bylo dochováno pouze 7,0 selat na 1 vrh. V roce 2003 bylo dochováno do věku 21 dní 7,2 selat. Počet dochovaných selat byl v letech 2007 až 2013 postupně zvyšován s výjimkou dvou let, kdy došlo k mírnému poklesu. V roce 2007 bylo o 0,5 selete více než předchozí rok, tedy 7,6 selat. Další zvýšení počtu dochovaných selat nastalo v roce 2008 na 7,7 selat na jeden vrh. Pokles na 7,6 selat byl zaznamenán v roce 2009. V roce 2010 byl počet dochovaných selat v 21 dnech navýšen na 8,0 selat. Dochovaných selat v roce 2011 bylo 8,5 kusů na 1 vrh a v roce 2012 byl počet snížen na 8,4 selat. Nejvyššího počtu dochovaných selat v 21 dnech bylo dosaženo v roce 2013, kdy byl počet 9,1 selat na 1 vrh. Vývoj počtu dochovaných selat je znázorněn v **grafu 5: Počet dochovaných selat v kusech v 21 dnech v letech 2000 až 2013**.

Graf 5: Počet dochovaných selat v kusech v 21 dnech v letech 2000 až 2013

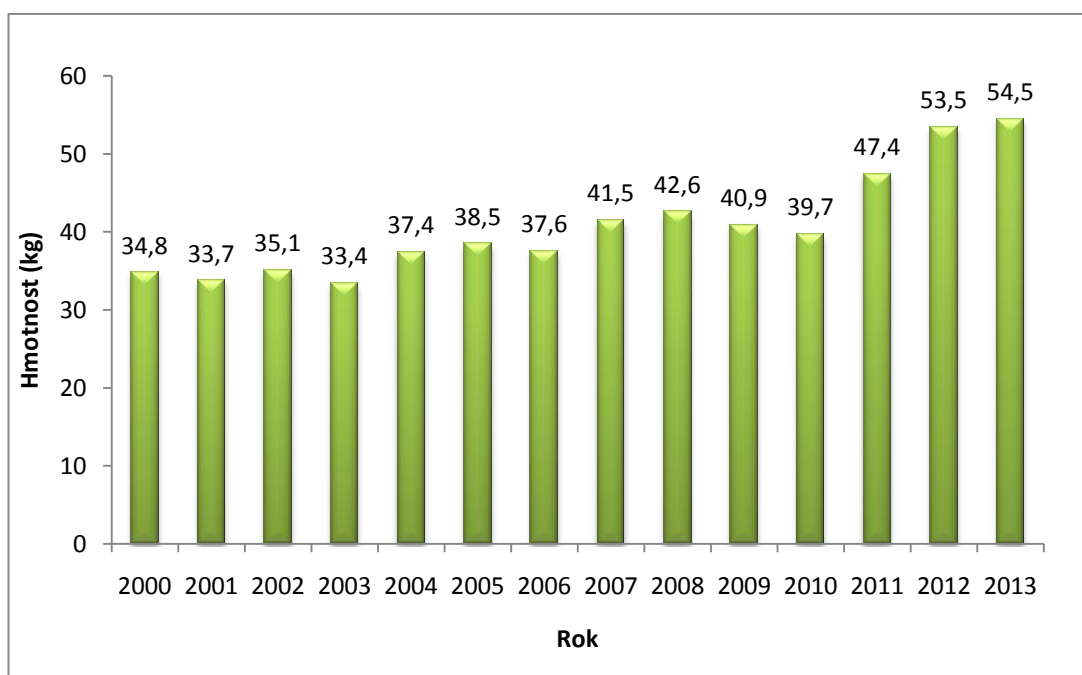

3.6 Hmotnost vrhu v letech 2000 až 2013

Hmotnost vrhu se udává v kilogramech. Od roku 2000 do roku 2013 byla hmotnost vrhu zvýšena. Za celé sledované období se hmotnost vrhu zvýšila o 19,7 kg.

V roce 2000 bylo dosaženo hmotnosti 1 vrhu 34,8 kg. Následující rok 2001 byla hmotnost vrhu snížena na 33,7 kg. V roce 2002 byla hodnota opět zvýšena na 35,1 kg. V roce 2003 došlo k poklesu hmotnosti, hodnota byla nejnižší za celé sledované období – 33,4 kg. V roce 2004 byla hmotnost vrhu zvýšena o 4,0 kg na 37,4 kg. Dalšího zvýšení bylo dosaženo i v roce 2005 na 38,5 kg. Pokles byl zaznamenán v roce 2006 s hodnotou 37,6 kg. V roce 2007 bylo dosaženo 41,5 kg na 1 vrh, tedy o 3,9 kg více. V roce 2008 byla hmotnost zvýšena na 42,6 kg. V letech 2009 a 2010 byla snížena hmotnost vrhu. V roce 2009 to bylo 40,9 kg a v roce 2010 39,7 kg. Od roku 2011 do roku 2013 byla hmotnost vrhu postupně zvyšována. V roce 2011 byla zvýšena o 7,7 kg na 47,4 kg. V roce 2012 byla hmotnost vrhu navýšena o 6,1 kg na 53,5 kg. Poslední sledovaný rok, tedy v roce 2013, bylo dosaženo největší hmotnosti vrhu ve sledovaném období, a to 54,5 kg. Hmotnosti vrhů v jednotlivých letech jsou znázorněny v **grafu 6: Hmotnost 1 vrhu v kilogramech v letech 2000 až 2013**.

Graf 6: Hmotnost 1 vrhu v kilogramech v letech 2000 až 2013

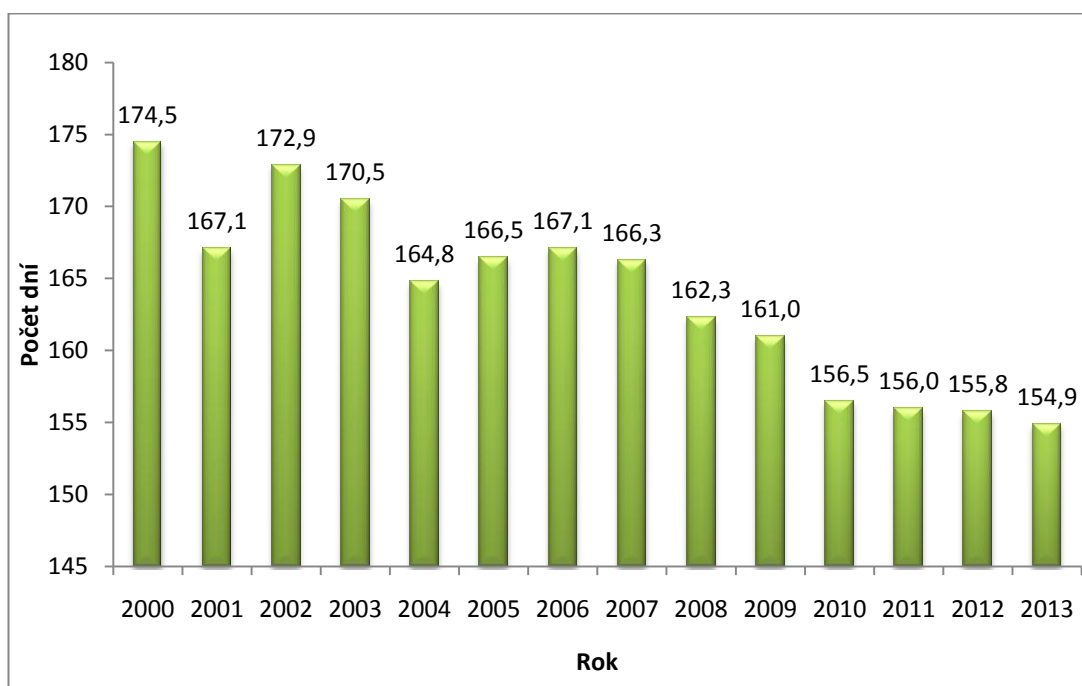

3.7 Délka mezidobí v letech 2000 až 2013

V průběhu sledovaného období byla délka mezidobí zkracována, což je patrné z **grafu 7: Délka mezidobí ve dnech v letech 2000 až 2013**. Od roku 2000 do roku 2013 bylo zkráceno mezidobí o 20 dnů a jeho průměrná délka byla 164,0 dnů.

V roce 2000 bylo mezidobí nejdelší v rámci sledovaného období a jeho hodnota činila 174,5 dnů. Výrazně zkráceného mezidobí bylo dosaženo v roce 2001 o 7,4 dnů na 167,1 dnů. V roce 2003 byla délka mezidobí zaznamenána 172,9 dnů. V roce 2003 došlo ke zkrácení doby na 170,5 dnů a v roce 2004 až na 164,8 dnů. V roce 2005 bylo mezidobí prodlouženo na 166,5 dnů a v roce 2006 na 167,1 dnů. V následujících letech bylo mezidobí neustále zkracováno. Zkrácené mezidobí na 166,3 dnů bylo zjištěno v roce 2007. O 4,0 dny na 162,3 dnů bylo zkráceno období v roce 2008. V roce 2009 byla délka mezidobí 161,0 dnů. Od roku 2010 do roku 2013 délka mezidobí nepřekročila 160 dnů. V roce 2011 byla 156,0 dnů a v roce 2012 155,8 dnů. V roce 2013, čili poslední sledovaný rok, byla délka mezidobí zjištěna nejkratší za celou sledovanou dobu, a to 154,9 dnů. Tento rok byla délka mezidobí nejvíce přiblížena optimální délce mezidobí.

Graf 7: Délka mezidobí ve dnech v letech 2000 až 2013

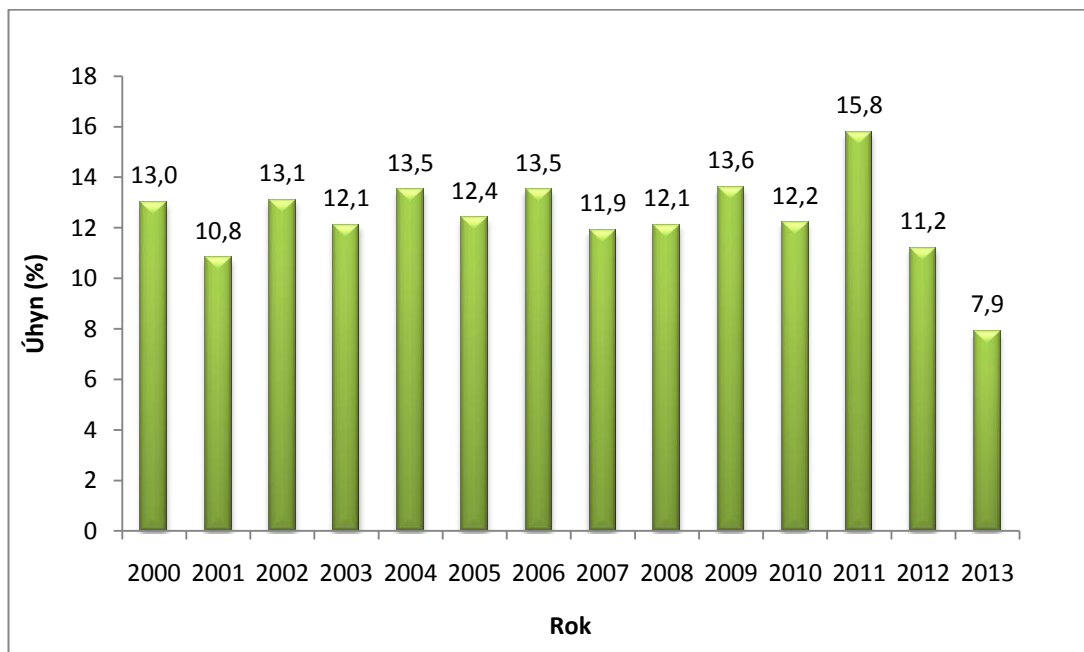

3.8 Ztráty selat v letech 2000 až 2013

Ve sledovaném období se úhyn pohyboval v rozmezí 7,9 až 15,8 % a průměrná hodnota byla 12,4 %. Během těchto let docházelo k neustálému kolísání hodnot, což je znázorněno v **grafu 8: Úhyn selat v procentech v letech 2000 až 2013**.

Na začátku sledovaného období, v roce 2000, byl úhyn selat 13,0 %. V roce 2001 byl úhyn snížen na 10,8 %, v roce 2002 bylo procento uhynulých selat opět zvýšeno na 13,1 %, ale v roce 2003 opět kleslo na 12,1 %. Následující rok 2004 byl zaznamenán úhyn 13,5 %. O 1,1 % byl úhyn snížen v roce 2005, a to na 12,4 %. V roce 2006 byl úhyn opět 13,5 %, stejně jako v roce 2004. Následující rok 2007 byl zjištěn pokles úhynu selat na 11,9 %, tedy o 1,6 % méně. V roce 2008 byl úhyn mírně zvýšen, a to na 12,1 %. Na 13,6 % byl úhyn selat zvýšen opět v roce 2009 a v roce 2010 klesl na 12,2 %. Výrazný úhyn selat byl zaznamenán v roce 2011, o 3,6 % více než předchozí rok, tedy na hodnotu 15,8 %. Tento rok bylo zaznamenáno největší procento úhynu selat ve sledovaném období. Následující roky byl úhyn snižován. V roce 2012 byl úhyn selat snížen na hodnotu 11,2 % a v roce 2013 až na 7,9 %. Byla to nejnižší hodnota úhynu selat v letech 2000 až 2013.

Graf 8: Úhyn selat v procentech v letech 2000 až 2013

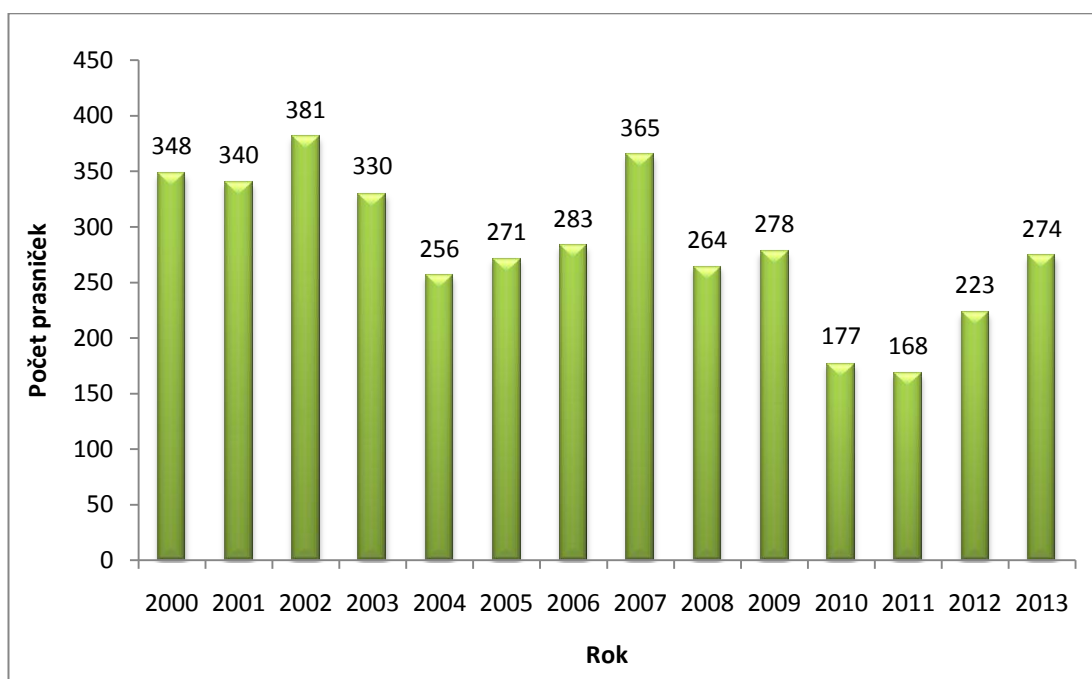
3.9 Vlastní užítkovost – polní test

3.9.1 Počet testovaných prasniček v letech 2000 až 2013

Od roku 2000 do konce roku 2001 byl snížen počet testovaných prasniček. V roce 2002 byl počet opět zvýšen, ale v roce 2003 i 2004 počty prasniček klesly. V letech 2005, 2006 a 2007 byl zaznamenán nárůst počtu testovaných prasniček. Od roku 2008 do roku 2011 došlo k výraznému poklesu počtu prasniček. Mírný nárůst byl zaznamenán v roce 2007. V letech 2012 a 2013 byl počet prasniček v kontrole vlastní užítkovosti zvýšen, což je patrné z **grafu 9: Počet testovaných prasniček v kusech v letech 2000 až 2013.**

V roce 2000 byla kontrola vlastní užítkovosti prováděna u 348 prasniček. Úbytek 8 prasniček byl zjištěn v roce 2001. V roce 2002 byl navýšen počet na 381 kusů. Následující dva roky byl zaznamenán pokles o 125 kusů. V roce 2003 bylo testováno 330 prasniček a v roce 2004 to bylo 256 prasniček. V letech 2005 až 2007 byl zvýšen počet až na 365, tedy o 109 kusů více. V roce 2005 bylo 271 kusů a v roce 2006 283 kusů. V roce 2008 byl zjištěn počet testovaných prasniček 264, tedy o 101 kusů méně. Mírně zvýšen byl počet v roce 2009 – 278 prasniček. V roce 2010 byl počet opět snížen o 101 kusů, a to na 177. Počet byl snížen i v roce 2011 na 168 kusů. Nárůst byl zaznamenán v roce 2012 o 55 prasniček a v roce 2013 o dalších 51 prasniček. Na konci sledovaného období bylo kontrolováno 274 prasniček.

Graf 9: Počet testovaných prasniček v kusech v letech 2000 až 2013

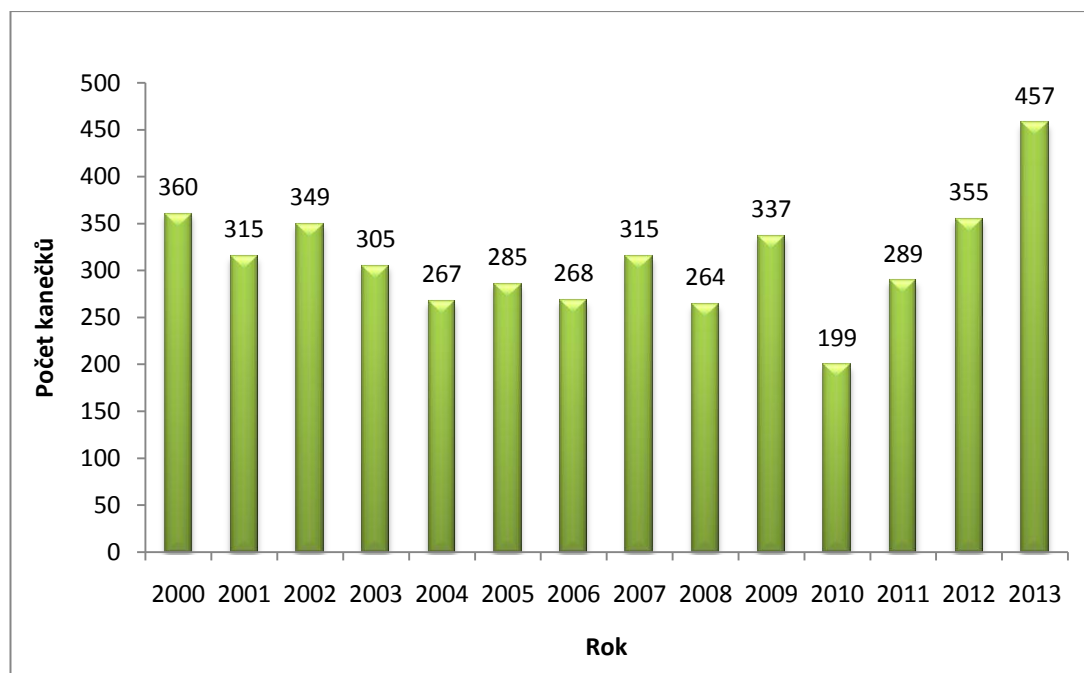

3.9.2 Počet testovaných kanečků v letech 2000 až 2013

Od roku 2000 do roku 2001 byl snížen počet kanečků testovaných na vlastní užítkovost. V roce 2002 byl zaznamenán nárůst, ale v roce 2003 a 2004 došlo opět ke snížení počtu kanečků. V letech 2005 až 2010 docházelo k meziročnímu kolísání nárůstu a poklesu počtu testovaných kanečků. Od roku 2011 do roku 2013 byly počty postupně zvyšovány. Vývoj počtu testovaných kanečků je znázorněn v **grafu 10: Počet testovaných kanečků v kusech v letech 2000 až 2013.**

Na začátku sledovaného období, v roce 2000, bylo testováno 360 kanečků. V roce 2001 byl počet snížen na 315 kusů, což je o 45 kanečků méně. V roce 2002 bylo zaznamenáno 349 kusů, tedy o 34 více. V roce 2003 byl zaznamenán pokles počtu kanečků na 305 a v roce 2004 o dalších 38 kanečků, tedy na 267 kusů. Zvýšení na 285 kanečků bylo zaznamenáno v roce 2005. Následné snížení o 17 kusů, tedy na 268 kanečků, nastalo v roce 2006. V roce 2007 bylo zjištěno 315 kusů a v roce 2008 pokles na 264 kusů. Nárůst o 73 kanečků byl zjištěn v roce 2009 na počet 337. V roce 2010 došlo k výraznému poklesu počtu kanečků na 199, tedy o 138 kusů méně. Od roku 2011 do roku 2013 byl počet zvýšen celkem o 258 kanečků. V roce 2011 to bylo 289 kusů, v roce 2012 již 355 kusů a poslední sledovaný rok 457 kanečků. V roce 2013 bylo zaznamenáno nejvíce testovaných kanečků za sledované období od roku 2000 do roku 2013.

Graf 10: Počet testovaných kanečků v kusech v letech 2000 až 2013

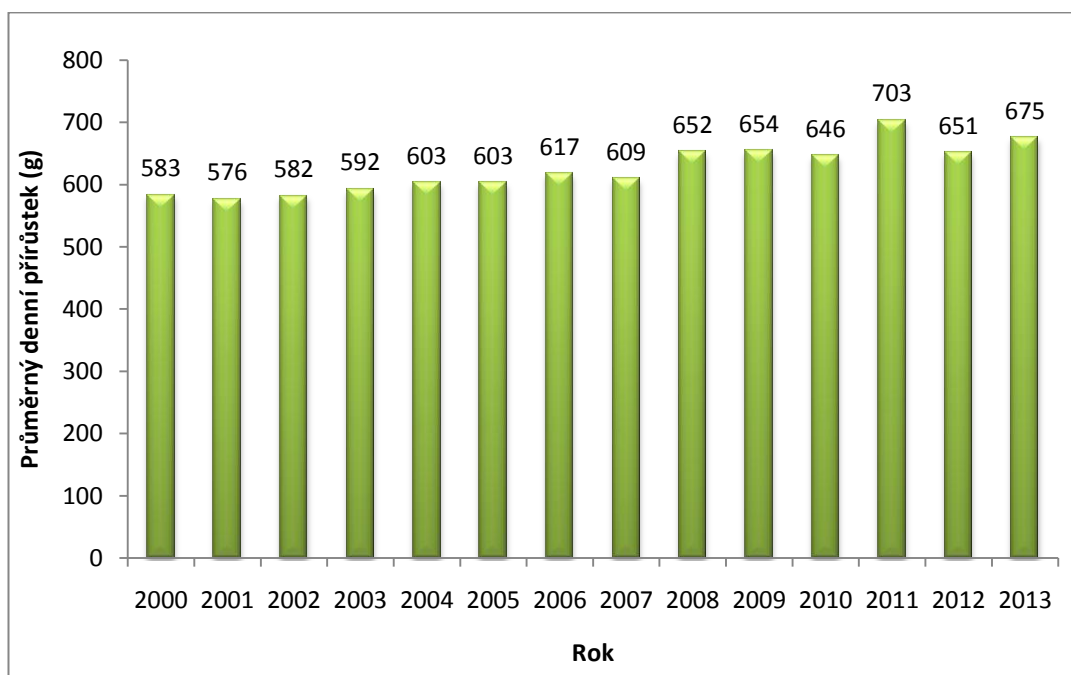

3.9.3 Průměrný denní přírůstek prasniček od narození do konce testu v letech 2000 až 2013

V rámci vlastní užitkovosti prasat je zjišťován průměrný denní přírůstek od narození do konce testu. Přírůstky jsou uváděny v gramech.

Průměrný denní přírůstek u prasniček v roce 2000 činil 583 g. V roce 2001 došlo k poklesu na 576 g. Od roku 2002, kdy byl přírůstek 582 g, do roku 2006 docházelo k postupnému zvyšování přírůstků. V roce 2003 byl 592 g, v roce 2004 a 2005 byly zjištěny přírůstky stejné, tedy 603 g, v roce 2006 byl pak 617 g. Následující rok 2007 bylo zaznamenáno snížení denních přírůstků o 8 g, tedy na 609 g. V roce 2008 byl přírůstek výrazně zvýšen o 43 g, čili na 652 g. O další 2 g byl zvýšen přírůstek v roce 2009, na 654 g. Pokles byl zaznamenán v roce 2010, kdy byl průměrný denní přírůstek 646 g. V roce 2011 byl zjištěn přírůstek 703 g, tedy o 57 g více a zároveň to byl nejvyšší dosažený přírůstek za celé sledované období. V roce 2012 byl zaznamenán pokles přírůstku u prasniček o 52 g a v roce 2013 byl opět zvýšen o 24 g. Poslední sledovaný rok byl průměrný denní přírůstek u prasniček 675 g. Vývoj průměrných přírůstků je znázorněn v **grafu 11: Průměrný denní přírůstek prasniček od narození do konce testu v gramech v letech 2000 až 2013.**

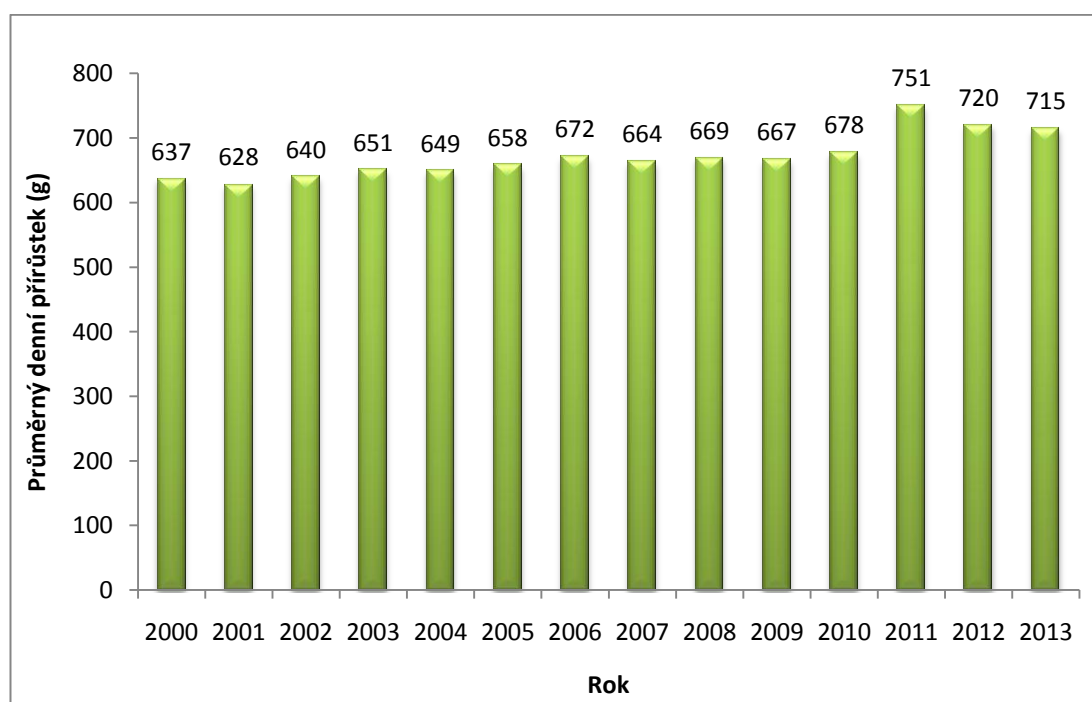
Graf 11: Průměrný denní přírůstek prasniček od narození do konce testu v gramech v letech 2000 až 2013

3.9.4 Průměrný denní přírůstek u kanečků od narození do konce testu v letech 2000 až 2013

Průměrný denní přírůstek kanečků v roce 2000 byl zjištěn 637 g. V roce 2001 byl snížen na 628 g. Zvýšení denního přírůstku na 640 g bylo zaznamenáno v roce 2002 a také v roce 2003 na 651 g. V roce 2004 klesl denní přírůstek kanečků na průměrných 649 g. Další rok 2005 byl opět zvýšen na 658 g. Průměrný denní přírůstek byl zvýšen i v roce 2006, a to na 672 g. V roce 2007 byl přírůstek mírně snížen na 664 g. V roce 2008 byl zvýšen na 669 g a v roce 2009 opět klesl na 667 g. O 1 g byl zvýšen průměrný denní přírůstek v roce 2010, a to na 678 g. Nejvyššího průměrného denního přírůstku u kanečků bylo dosaženo v roce 2011 s hodnotou 751 g, což je o 73 g více než předchozí rok. Snížení přírůstku na 720 g bylo zjištěno v roce 2012 a v roce 2013 klesl o dalších 5 g, tedy na 715 g. Vývoj průměrných denních přírůstků u kanečků je znázorněn v **grafu 12: Průměrný denní přírůstek kanečků od narození do konce testu v gramech v letech 2000 až 2013.**

Graf 12: Průměrný denní přírůstek kanečků od narození do konce testu v gramech v letech 2000 až 2013

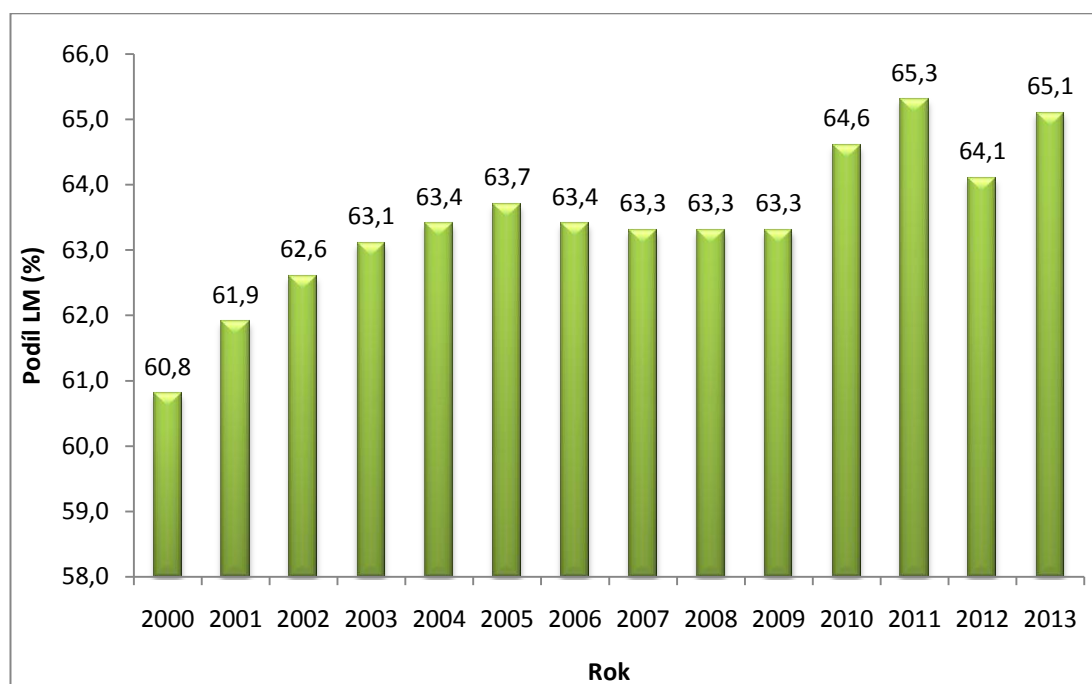

3.9.5 Procentický podíl libového masa u prasniček v letech 2000 až 2013

Podíl libového masa je zjišťován přístroji Sonomark a Piglog. Podíl je udáván v procentech. Z **grafu 13: Podíl libového masa u prasniček v procentech v letech 2000 až 2013** je patrné, že podíl libového masa byl u prasniček od začátku sledovaného období stále zvyšován. Podíl libového masa byl od roku 2000 do roku 2013 zvýšen o 4,3 %.

Od roku 2000 do roku 2005 byl podíl libového masa u prasniček postupně zvyšován. Na počátku sledovaného období, v roce 2000, byl zjištěn podíl libového masa 60,8 %, což byla nejnižší hodnota za toto období. V roce 2001 byl podíl zvýšen na 61,9 %. Hodnoty 62,6 % bylo dosaženo v roce 2002. V roce 2003 byl zjištěn podíl libového masa 63,1 % a v roce 2004 63,4 %. Následující rok 2005 bylo u prasniček zjištěno 63,7 % libového masa. Pokles podílu libového masa byl zaznamenán v roce 2006 s hodnotou 63,4 %. V letech 2007, 2008 a 2009 byl podíl libového masa ustálen na hodnotě 63,3 %. O 1,3 % byl zvýšen podíl libového masa v roce 2010, a to na 64,3 %. Nejvyššího podílu libového masa u prasniček bylo dosaženo v roce 2011. Podíl činil 65,3 %. V roce 2012 došlo k výraznému poklesu podílu libového masa o 1,2 %, tedy na 64,1 %. V roce 2013, čili v posledním sledovaném roce, bylo dosaženo podílu libového masa na úrovni 65,1 %.

Graf 13: Podíl libového masa u prasniček v procentech v letech 2000 až 2013

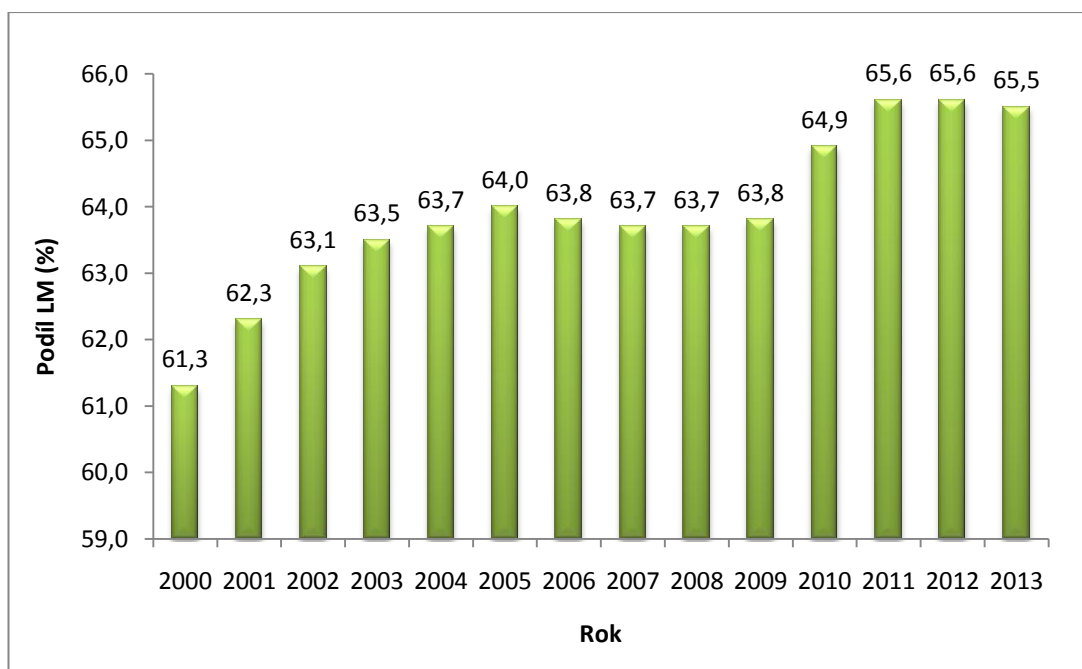

3.9.6 Procentický podíl libového masa u kanečků v letech 2000 až 2013

Podíl libového masa je zjišťován pomocí přístrojů Sonomark a Piglog. V průběhu sledovaného období byl podíl libového masa u kanečků zvyšován. Celkový nárůst byl o 4,2 %. Zvyšování podílu libového masa je znázorněno v **grafu 12: Podíl libového masa u kanečků v procentech v letech 2000 až 2013.**

V roce 2000 byl zjištěn podíl libového masa u kanečků nejnižší za celé sledované období a měl hodnotu 61,3 %. V následujícím roce 2001 byl podíl zvýšen o 1,0 % na 62,3 %. Další nárůst byl zaznamenán i v roce 2002, a to s podílem libového masa 63,1 %. V roce 2003 bylo dosaženo hodnoty 63,5 %. Další dva roky byl jen mírný nárůst podílu libového masa. V roce 2004 63,7 % a v roce 2005 64,0 %. Od roku 2006 do roku 2009 byl zaznamenán pokles podílu libového masa. V letech 2006 a 2009 byl podíl libového masa zjištěn 63,8 % a v roce 2007 a 2008 bylo dosaženo podílu libového masa pouze 63,7 %. Výrazný nárůst byl zaznamenán v roce 2010, a to 64,9 % libového masa, tedy o 1,1 % více než předchozí rok. Nejvyšší hodnoty podílu libového masa za celé sledované období bylo dosaženo v letech 2011 a 2012. Podíl libového masa tvořil 65,6 %. Poslední rok 2013 byl snížen podíl libového masa u kanečků na 65,5 %.

Graf 12: Podíl libového masa u kanečků v procentech v letech 2000 až 2013

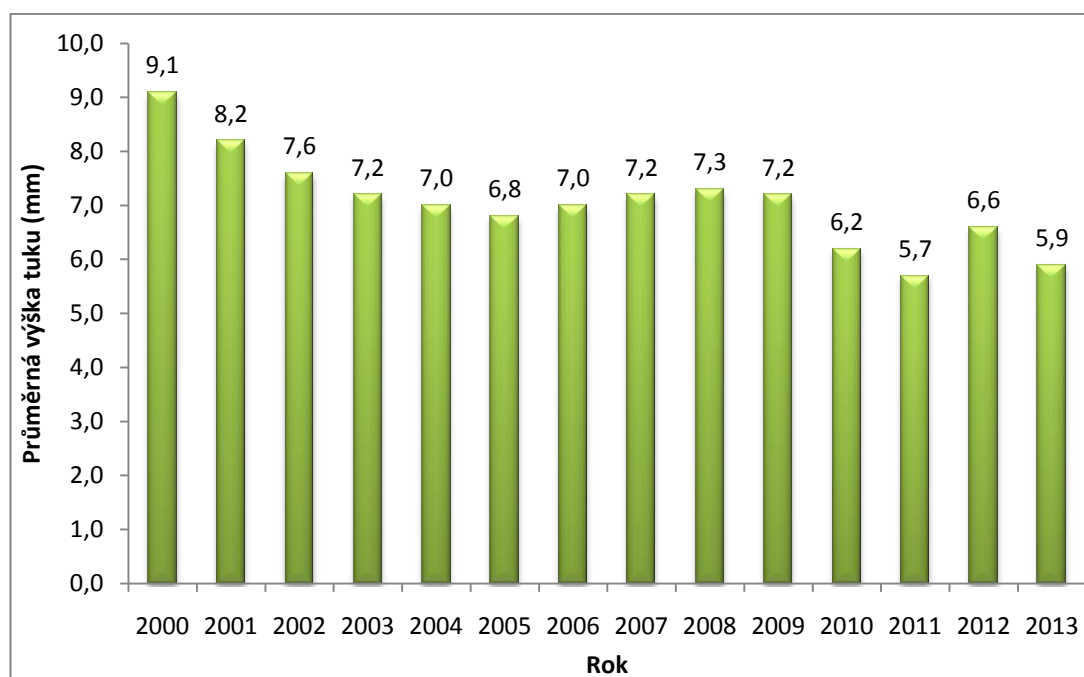

3.9.7 Průměrná výška tuku u prasniček v letech 2000 až 2013

V rámci zkoušek vlastní užitkovosti je u prasat zjišťována průměrná výška tuku. Tato výška je udávána v milimetrech. V průběhu sledovaného období byla průměrná výška tuku u prasniček snižována. Celkem byla výška tuku zmenšena o 3,2 mm. Podrobný vývoj výšky tuku u prasniček je znázorněn v **grafu 13: Průměrná výška tuku u prasniček v milimetrech v letech 2000 až 2013.**

V roce 2000 byla zjištěna průměrná výška tuku u prasniček 9,1 mm, což bylo nejvíce za celé sledované období. Následující rok 2001 byla snížena na 8,2 mm. I v roce 2002 byla výška tuku snížena, a to na 7,6 mm. V roce 2003 byla dosažena průměrná výška tuku u prasniček 7,2 mm a v roce 2004 7,0 mm. V roce 2005 byl zaznamenán pokles výšky tuku na 6,8 mm. Od roku 2006 do roku 2008 došlo k mírnému zvýšení průměrné výšky tuku. V roce 2006 to bylo 7,0 mm, v roce 2007 7,2 mm a v roce 2008 7,3 mm tuku. V roce 2009 byla průměrná výška tuku snížena na 7,2 mm. O 1,0 mm byla snížena výška tuku v roce 2010 na hodnotu 6,2 mm. Nejnižší průměrné výšky tuku za celé sledované období bylo dosaženo v roce 2011, a to s hodnotou 5,7 mm. Následující rok 2012 bylo zaznamenáno výrazné zvýšení výšky tuku na 6,6 mm. V roce 2013, tedy poslední sledovaný rok, byla zjištěna průměrná výška tuku u prasniček 5,9 mm.

Graf 13: Průměrná výška tuku u prasniček v milimetrech v letech 2000 až 2013

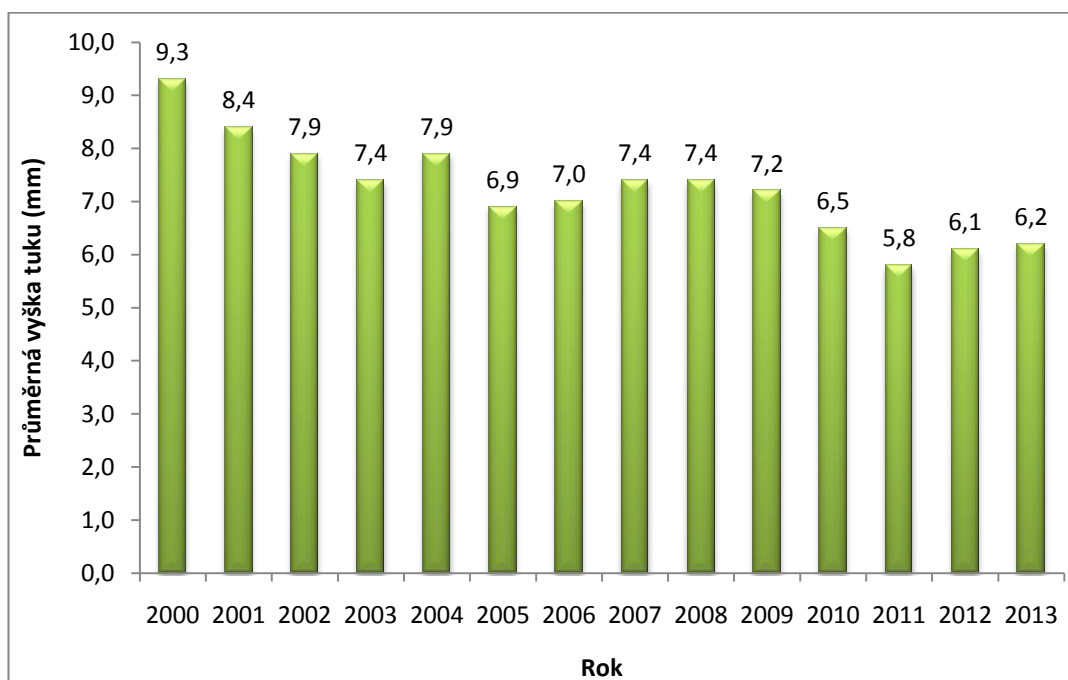

3.9.8 Průměrná výška tuku u kanečků v letech 2000 až 2013

V průběhu sledovaného období byla průměrná výška tuku snížena o 3,1 mm, což je patrné z **grafu 14: Průměrná výška tuku u kanečků v milimetrech v letech 2000 až 2013.**

Od roku 2000 do roku 2005 byla průměrná výška tuku snižována. V roce 2000, tedy první sledovaný rok, byla zjištěna výška tuku u kanečků 9,3 mm. Tato hodnota byla nejvyšší v celém sledovaném období. V roce 2001 byla výška tuku snížena na 8,4 mm. Na 7,9 mm byla snížena hodnota v roce 2002. V roce 2003 bylo dosaženo průměrné výšky tuku 7,4 mm a v roce 2004 7,3 mm. Průměrná výška tuku 6,9 mm byla zaznamenána v roce 2005. Od roku 2006 do roku 2008 byla hodnota mírně zvýšena. V roce 2006 byla zjištěna průměrná výška tuku 7,0 mm. V letech 2007 a 2008 bylo dosaženo stejné průměrné výšky tuku u kanečků, a to 7,4 mm. V letech 2009 až 2011 došlo ke snížení výšky tuku. V roce 2009 na 7,2 mm a v roce 2010 na 6,5 mm. V roce 2011 byla zaznamenána průměrná výška tuku na nejnižší hodnotě ve sledovaném období, a to na 5,8 mm. Poslední dva roky bylo dosaženo vyšší průměrné výšky tuku u kanečků. V roce 2012 byla hodnota zvýšena na 6,1 mm a v roce 2013, tedy poslední sledovaný rok, na 6,2 mm.

Graf 14: Průměrná výška tuku u kanečků v milimetrech v letech 2000 až 2013

4 Závěr

Plemeno duroc bylo dovezeno do České republiky v roce 1972 pro realizaci hybridizačního programu. Pro velmi dobrou jatečnou hodnotu, velký tělesný rámec a pevnou konstituci bylo využíváno jako otcovské plemeno v čistokrevné formě nebo pro produkci hybridních kanců.

Výrazný pokles stavů prasat a prasnic se projevil i ve sníženém počtu otcovských plemen ve šlechtitelské základně.

Cílem bakalářské práce proto bylo zachytit vývoj a změny v populaci plemene duroc od roku 2000 do roku 2013.

Vývoj početních stavů prasnic v kontrole užítkovosti se pohyboval v rozmezí od 300 do 149 kusů. Průměrně bylo kontrolováno 241 prasnic a celkový úbytek v kontrole užítkovosti byl 25 kusů.

Počet vrhů za rok kolísal v závislosti na počtu kontrolovaných prasnic. Počty vrhů na prasnici za rok se pohybovaly od 1,4 do 1,7 vrhů. Nejvíce vrhů na prasnici za rok bylo v roce 2013, a to 1,7 vrhu.

Počet všech narozených selat ve vrhu postupně stoupal. V počtu narozených selat došlo ke zvýšení o 1,3 kusů. Nejméně selat bylo v roce 2002, a to 9,3 kusů ve vrhu, a nejvíce v roce 2011, kdy se narodilo 11,2 selat ve vrhu.

Počet selat ve vrhu živě narozených do roku 2005 mírně klesal a pak byl zaznamenán nárůst až do konce sledovaného období. Průměrně se narodilo 8,7 selat živě a celkem o 1,4 kusů selat více.

Počet dochovaných selat v 21 dnech postupně stoupal, bylo dosaženo zvýšení celkem o 1,7 selete. Ve sledovaném období se počet dochovaných selat pohyboval od 7,0 kusů do 9,1 kusů selat.

Hmotnost vrhu se ve sledovaném období pohybovala v rozmezí od 33,4 kg do 54,5 kg. Nejvyšší hmotnosti 1 vrhu bylo dosaženo v roce 2013. Celkem se hmotnost vrhu zvýšila o 19,7 kg.

Délka mezidobí se postupně zkrátila o 20 dní. Průměrná délka mezidobí ve sledovaném období byla 164 dnů.

Ztráty selat ve sledovaném období neustále kolísaly. Byly v rozmezí 7,9 až 15,8 %. Průměrné ztráty byly na úrovni 12,4 %.

Počet testovaných prasniček v průběhu sledovaného období se pohyboval v rozmezí od 168 do 381 prasniček. Průměrně bylo testováno 283 prasniček.

Počet testovaných kanečků v průběhu sledovaného období byl v rozsahu od 199 do 457 kusů. Průměrně bylo testováno 312 kanečků. V roce 2010 bylo nejméně testovaných kanečků a od roku 2011 počty výrazně stoupaly.

Průměrné denní přírůstky u prasniček od narození do konce testu se postupně navyšovaly. Celkem se denní přírůstek zvýšil o 92 g. Nejvyšší denní přírůstek byl v roce 2011, a to 703 g.

Průměrný denní přírůstek u kanečků od narození do konce testu v průběhu sledovaného období vzrostl o 78 g. Nejvyššího průměrného denního přírůstku bylo dosaženo v roce 2011, a to 751 g.

Procentický podíl libového masa u prasniček byl postupně vyšší, byl navýšen o 4,3 %. Největší podíl libového masa byl v roce 2011, a to 65,3 %.

Procentický podíl libového masa u kanečků ve sledovaném období postupně narůstal. Celkem se podíl libového masa zvýšil o 4,2 %. Nejvyššího podílu bylo dosaženo v posledních letech, což bylo na úrovni 65,0 %.

Průměrná výška tuku u prasniček se postupně snižovala. Celkem se výška tuku snížila o 3,2 mm. Nejmenší byla v roce 2011, a to 5,7 mm.

Průměrná výška tuku u kanečků s mírným kolísáním klesala. Snížila se celkem o 3,1 mm, a to na hodnotu 6,2 mm.

Ze zjištěných výsledků vyplývá, že plemeno duroc si pro svoje výborné užitkové vlastnosti a konstituční pevnost udrželo svoji pozici ve skupině otcovských populací, na rozdíl od plemene české výrazně masné a hampshire. Je využíváno zejména v kombinaci s plemenem pietrain pro produkci hybridních kanců (L 38).

5 Seznam použité literatury

1. HOVORKA, F., BEČKA, V., ČEŘOVSKÝ, J., HÁJEK, J., HOLUB, A., JELÍNEK, T., KAŠPAR, F., KLUSÁČEK, J., KŘEČEK, J., MENŠÍK, J., NAVRÁTIL, B., PAVLÍK, J., PLOCEK, F., PODĚBRADSKÝ, Z., SMÍŠEK, V., ŠILER, R., VRCHLABSKÝ, J. (1983): *Chov prasat (Velká zootechnika)*. Státní zemědělské nakladatelství, Praha, s. 536.
2. HOVORKA, F., SIDOR, V., SMÍŠEK, V. (1987): *Chov prasat*. Státní zemědělské nakladatelství, Praha, s. 360.
3. JEDLIČKA, M. (2005): Chovatelům prasat patřil jeden den. In: *Náš chov* [online]. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://naschov.cz/chovatelum-prasat-patril-jeden-den/>.
4. JEDLIČKA, M. (2007): Ocenění chovatelé prasat v Přerově. In: *Náš chov* [online]. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://naschov.cz/oceneni-chovatele-prasat-v-prerove/>.
5. JEDLIČKA, M. (2007): Tradiční přehlídka kančí krásy. In: *Náš chov* [online]. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://naschov.cz/tradicni-prehliodka-kanci-krasy/>.
6. JEDLIČKA, M. (2010): Lysá patřila chovatelům. In: *Náš chov* [online]. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://naschov.cz/lysa-patrila-chovatelum/>.
7. JEDLIČKA, M. (2010): Podzimní setkání chovatelů prasat ve Smiřicích. *Náš chov* 70 (12), s. 38-40.
8. JEDLIČKA, M. (2011): Přehlídka domácí genetiky prasat. In: *Náš chov* [online]. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://naschov.cz/prehliodka-domaci-genetiky-prasat/>.
9. JEDLIČKA, Martin (2012): SELMA, a.s., úspěšně pokračuje v chovatelské tradici. *Náš chov* 72 (8), s. 34-36.
10. JEDLIČKA, M. (2012): Bude rok 2013 novou šancí pro chovatele prasat? *Náš chov* 72 (12), s. 28-31.
11. MATOUŠEK, V. (1979): *Užitkové vlastnosti plemene belgická landrace a duroc a jejich využití v hybridizačním programu*. Kandidátská disertační práce, 1979. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí J. Suchánek.

12. PULKRÁBEK, J., ČEŘOVSKÝ, J., DOLEJŠ, J., DRÁBEK, J., DUBANSKÝ, V., HÁJEK, J., KERNEROVÁ, N., KVAPILÍK, J., MATOUŠEK, V., NOVÁK, P., PRAŽÁK, Č., PYTLOUN, J., ROZKOT, M., ŠPINKA, M., TOUFAR, O., VALIŠ, L., ZEMAN, L. (2005): *Chov prasat*. Profi Press, Praha, s. 160, ISBN: 80-86726-11-8.
13. PRAŽÁK, Č., JELÍNKOVÁ, V., STIBAL, J. (2001): *Ročenka svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě 2000*. Vydavatelství – Karel Houška – vydavatelské služby, Praha, s. 47.
14. PRAŽÁK, Č., JELÍNKOVÁ, V., STIBAL, J. (2002): *Ročenka svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě 2001*. Vydavatelství – propagace Karel Houška, Praha, s. 40.
15. PRAŽÁK, Č., STIBAL, J., JELÍNKOVÁ, V. (2003): *Ročenka svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě 2002*. Vydavatelství – propagace Karel Houška, Praha, s. 47.
16. PRAŽÁK, Č., STIBAL, J., JELÍNKOVÁ, V. (2004): *Ročenka svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě 2003*. Vydavatelství – propagace Karel Houška, Praha, s. 47.
17. PRAŽÁK, Č., STIBAL, J., ŽÁKOVÁ, E., JELÍNKOVÁ, V. (2005): *Ročenka svazu chovatelů v Čechách a na Moravě 2004*. Vydavatelství – propagace Karel Houška, Praha, s. 47.
18. PRAŽÁK, Č., STIBAL, J., ŽÁKOVÁ, E., JELÍNKOVÁ, V. (2006): *Ročenka svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě 2005*. Vydavatelství – propagace Karel Houška, Praha, s. 47.
19. PRAŽÁK, Č., STIBAL, J., JELÍNKOVÁ, V. (2007): *Ročenka svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě 2006*. Vydavatelství – propagace Karel Houška, Praha, s. 47.
20. PRAŽÁK, Č., STIBAL, J., JELÍNKOVÁ, V. (2008): *Ročenka svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě 2007*. Vydavatelství – propagace Karel Houška, Praha, s. 40.
21. RYTINA, L. (2003): Prasata v Přerově. In: *Náš chov* [online]. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://naschov.cz/prasata-v-prerove/>.

22. SAMBRAUS, H. H. (2006): *Atlas plemen hospodářských zvířat*. Brázda, Praha, s. 295, ISBN: 80-209-0344-5.
23. STIBAL, J., PRAŽÁK, Č., JELÍNKOVÁ, V. (2009): *Ročenka svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě 2008*. Vydavatelství – propagace Karel Houška, Praha, s. 40.
24. STIBAL, J., JELÍNKOVÁ, V. (2010): *Ročenka svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě 2009*. Vydavatelství – propagace Karel Houška, Praha, s. 48.
25. STIBAL, J., JELÍNKOVÁ, V. (2011): *Ročenka svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě 2010*. Vydavatelství – propagace Karel Houška, Praha, s. 48.
26. SVAZ CHOVATELŮ PRASAT V ČECHÁCH A NA MORAVĚ (2010): *Plemenné standardy a chovné cíle pro plemena prasat v plemenné knize* [online]. [cit. 2015-03-19].
Dostupné z: http://www.schpcm.cz/slechtění/metodiky/02_plem_stan.pdf.
27. SVAZ CHOVATELŮ PRASAT V ČECHÁCH A NA MORAVĚ (2012): *Ročenka 2011* [online]. [cit. 2014-11-05].
Dostupné z: http://www.schpcm.cz/publikace/ročenka_2011_cz.pdf.
28. SVAZ CHOVATELŮ PRASAT V ČECHÁCH A NA MORAVĚ (2013): *Ročenka 2012* [online]. [cit. 2014-11-05].
Dostupné z: http://www.schpcm.cz/publikace/ročenka_2012_cz.pdf.
29. SVAZ CHOVATELŮ PRASAT V ČECHÁCH A NA MORAVĚ (2014): *Ročenka 2013* [online]. [cit. 2014-11-05].
Dostupné z: http://www.schpcm.cz/publikace/ročenka_2013_cz.pdf.
30. STUPKA, R., ŠPRYSL, M., ČÍTEK, J. (2009): *Základy chovu prasat*. PowerPrint, Praha, s. 182, ISBN: 978-80-904011-2-9.
31. ŠILER, R. (1972): *Poznátky z chovu prasat v USA*, *Náš chov*, 32 (9), s. 312-315.
32. ŠTIKOVÁ, H. (1986): *Fenotypový projev a variabilita reprodukčních a produkčních znaků při tvorbě SL-98*. České Budějovice, 1986. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra zootechnických věd. Vedoucí V. Matoušek.

33. VANĚK, T. (2003): *Testace finálních hybridů pro AGPI Písek a.s.* České Budějovice, 2003. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra zootechnických věd. Vedoucí V. Matoušek.

34. WÄHNER, M. (2002): *Současné problémy a tendence ve vývoji chovu prasat.* In: Chov prasat na prahu 3. tisíciletí. VUŽV, Praha, s. 12-19, ISBN: 80-86454-19-3.

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj početních stavů prasnic v kontrole užítkovosti v letech 2000 až 2013.

Graf 2: Celkový počet vrhů za rok v letech 2000 až 2013.

Graf 3: Počet všech narozených selat ve vrhu v letech 2000 až 2013.

Graf 4: Počet selat ve vrhu živě narozených v letech 2000 až 2013.

Graf 5: Počet dochovaných selat v 21 dnech v letech 2000 až 2013.

Graf 6: Hmotnost 1 vrhu v kilogramech v letech 2000 až 2013.

Graf 7: Délka mezidobí ve dnech v letech 2000 až 2013.

Graf 8: Úhyn selat v procentech v letech 2000 až 2013.

Graf 9: Počet testovaných prasniček v letech 2000 až 2013.

Graf 10: Počet testovaných kanečků v letech 2000 až 2013.

Graf 11: Průměrný denní přírůstek prasniček od narození do konce testu v gramech v letech 2000 až 2013.

Graf 12: Průměrný denní přírůstek kanečků od narození do konce testu v gramech v letech 2000 až 2013.

Graf 13: Podíl libového masa u prasniček v procentech v letech 2000 až 2013.

Graf 14: Podíl libového masa u kanečků v procentech v letech 2000 až 2013.

Graf 15: Průměrná výška tuku u prasniček v milimetrech v letech 2000 až 2013.

Graf 16: Průměrná výška tuku u kanečků v milimetrech v letech 2000 až 2013.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Kanec duroc.

6 Přílohy

Podle plánovacích kalendářů Svazu chovatelů prasat v Čechách a na Moravě.

2000:

Šlechtitelské chovy otcovských plemen

VFU Brno, ŠZP Nový Jičín, účelově výrobní závod

Nový Dvůr – Brno venkov

ZD Hrotovice – Třebíč

ZP Otice, a.s. – Opava

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Rozvodí, s.r.o., Černov – Pelhřimov

ŠVCH Frahelž, s.r.o. – Jindřichův Hradec

ZD Radiměř – Svitavy

Genoservis, a.s., Olomouc – Olomouc

Onyx, s.r.o., Služovice – Opava

2001:

Šlechtitelské chovy otcovských plemen

VFU Brno, ŠZP Nový Jičín, účelově výrobní závod

Nový Dvůr – Brno venkov

ZD Hrotovice, družstvo – Třebíč

ZP Otice, a.s. – Opava

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Rozvodí, s.r.o., Černov – Pelhřimov

ŠVCH Frahelž, s.r.o. – Jindřichův Hradec

ZD Radiměř – Svitavy

Genoservis, a.s. Olomouc – Olomouc

Oryx, s.r.o. Služovice – Opava

2002

Nukleové šlechtitelské chovy a šlechtitelské chovy otcovských plemen

VUF Brno, ÚVZ Nový Dvůr – Brno venkov

ZD Hrotovice, družstvo – Třebíč

ZP Otice, a.s. – Opava

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Rozvodí, s.r.o. Černov – Pelhřimov

ŠVCH Frahelž, s.r.o. – Jindřichův Hradec

ZD Radiměř – Svitavy

FARMA Oryx, s.r.o. Služovice – Opava

2003

Nukleové šlechtitelské chovy a šlechtitelské chovy otcovských plemen

VFU Brno, ÚVZ Nový Dvůr – Jihomoravský kraj

ZD Hrotovice, družstvo – Vysočina

ZP Otice, a.s. – Moravskoslezský

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Rozvodí, s.r.o. Černov – Vysočina

ŠVCH Frahelž, s.r.o. – Jihočeský kraj

ZD Radiměř – Pardubický kraj

FARMA Oryx, s.r.o. Služovice – Moravskoslezský

2004

Nukleové šlechtitelské chovy a šlechtitelské chovy otcovských plemen

VFU Brno, ÚVZ Nový Dvůr – Jihomoravský kraj

ZD Hrotovice, družstvo – Vysočina

ZP Otice, a.s. – Moravskoslezský kraj

Rozvodí, s.r.o. Černov – Vysočina

ŠVCH Frahelž, s.r.o. – Jihočeský kraj

ZD Radiměř – Pardubický kraj

FARMA Oryx, s.r.o. Služovice – Moravskoslezský kraj

2005

Nukleové šlechtitelské chovy

VFU Brno, ÚVZ Nový Dvůr – Jihomoravský kraj

ZD Hrotovice, družstvo – Vysočina

ZP Otice, a.s. – Moravskoslezský kraj

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Rozvodí, s.r.o. Černov – Vysočina

R.A.B. s.r.o., chov Frahelž – Jihočeský kraj

Českomoravská plemenářská unie, a.s. – Pardubický kraj

FARMA Oryx, s.r.o. Služovice – Moravskoslezský kraj

2006

Nukleové šlechtitelské chovy

VFU Brno, ÚVZ Nový Dvůr – Jihomoravský kraj

ZD Hrotovice, družstvo – Vysočina

ZP Otice, a.s. – Moravskoslezský kraj

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Rozvodí, s.r.o. Černov – Vysočina

R.A.B. s.r.o., chov Frahelž – Jihočeský kraj

Zemědělská společnost Luže, a.s. – Pardubický kraj

FARMA Oryx, s.r.o. Služovice – Moravskoslezský kraj

2007

Nukleové šlechtitelské chovy

VFU Brno, ŠZP Nový Jičín

ÚVS Nový Dvůr – Jihomoravský kraj

ZD Hrotovice, družstvo, chov Krhov – Vysočina

ZP Otice, a.s. – Moravskoslezský kraj

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Rozvodí, s.r.o. Černov – Vysočina

R.A.B. s.r.o., chov Frahelž – Jihočeský kraj

Zemědělská společnost Luže, a.s. – Pardubický kraj

Genoservis, a.s. – Olomoucký kraj

FARMA Oryx, s.r.o. Služovice – Moravskoslezský kraj

2008

Nukleové chovy

R.A.B. s.r.o., chov Frahelž – Jihočeský kraj

Zemědělská společnost Luže, a.s. – Pardubický kraj

VFU Brno, ÚVZ Nový Dvůr – Jihomoravský kraj

ZD Hrotovice, družstvo – Vysočina

ZP Otice, a.s. – Moravskoslezský kraj

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Rozvodí, s.r.o. Černov – Vysočina

Genoservis, a.s. – Olomoucký kraj

2009

Nukleové chovy

R.A.B. spol. s r.o. – Jihočeský kraj

Zemědělská společnost Luže, a.s. – Pardubický kraj

VFU Brno, ÚVZ Nový Dvůr – Jihomoravský kraj

ZD Hrotovice, družstvo – Vysočina

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Genoservis, a.s. Olomouc – Olomoucký kraj

2010

Nukleové chovy

ŠVCH Frahelž – Jihočeský kraj

Zemědělská společnost Luže, a.s. – Pardubický kraj

VFU Brno, ÚVZ Nový Dvůr – Jihomoravský kraj

ZD Hrotovice, družstvo, chov Hubert – Vysočina

JHYB, s.r.o. Jakubovický Dvůr – Vysočina

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Genoservis, a.s. Olomouc – Olomoucký kraj

2011

Nukleové chovy

Zemědělská společnost Luže, a.s. – Pardubický kraj

VFU Brno, ÚVZ Nový Dvůr – Jihomoravský kraj

JHYB, s.r.o. Jakubovický Dvůr – Vysočina

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Genoservis, a.s. Olomouc – Olomoucký kraj

2012

Nukleové chovy

AGRO-Měřín, a.s. – Vysočina

Genoservis, a.s., chov Podolí – Olomoucký kraj

VFU Brno; ŠZP Nový Jičín – Jihomoravský kraj

ZD Rosice u Chrasti – Pardubický kraj

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

JHYB, s.r.o., chov Jakubovický Dvůr – Vysočina

2013

Nukleové chovy

AGRO-Měřín, a.s. – Vysočina

Genoservis, a.s., chov Podolí – Olomoucký kraj

ZD Rosice u Chrasti – Pardubický kraj

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

JAVE PORK, a.s., chov Jevišovice – Jihomoravský kraj

JHYB, s.r.o., chov Jakubovický Dvůr – Vysočina